Poštnina plačana v gotovini. Leto LXI V Ljubljani, v sredo 18. januarja 1933 Štev. 14 a Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Iz srbske cerkve

1.

Že lansko leto smo (v št. 84) opozorili na važne nove pojave v poživljeni srbski cerkvi, kakor nam jih je predstavil naš »Bogoslovni Vestnik«. Zelo aktualni prvi letošnji snopič tega glasila naše bogoslovne znanosti še globlje razkriva nove smeri srbskega pravoslavja. Neprijetna nova smer ni bila samo površen kratkotrajen vihar, kakor smo upali, marveč se je že tako globoko ukoreninila, da mora prizadeti resne skrbi vsem, ki jim je mar blagor naše države in krščanske kulture.

Verska polemika se je pričela — bilo je to ob nastopu novega patriarha — v glasilih udruženja srbske pravoslavne duhovščine. Prvi napad je objavil tednik »Vesnik«, ki je nekoliko tednov po onem napadu, koncem leta 1930 prenehal izhajati. Potem je sledila patriarhova velikonočna poslanica leta 1931. Glavno ognjišče pa je bilo v mesečnem »Vesniku srpske crkve«, službenem glasilu srbskega duhovskega udruženja. A samo leta 1931. Lansko leto je v tem duhovskem glasilu polemika kar nenadno popolnoma prenehala. Srbska duhovščina je hitro uvidela, da je taka polemika neumestna in škodljiva. Tudi vodilni cerkveni krogi uvidevajo, da je ona polemika prekoračila dovoljene meje. Zato se že umikajo. Službeni »Glasnik« patriarhije skuša ta umik po strategičnih pravilih kriti z manjšimi novimi napadi in z ne posebno srečnimi opravičevanji.

Bolj žalostno je, da se nepremišljena polemična smer zanaša na srbsko pravoslavno bogoslovno fakulteto v Belgradu. Ognjišče sistematične nedostojne verske polemike se je namreč preneslo v »Svetosavlje«, glasilo udruženja slušateljev pravoslavne bogoslovne fakultete. V skoraj vseh številkah lanskega »Svetosavlja« so se sistematično ponavljali grozno žaljivi napadi. Ta neakademska polemična smer v glasilu slušateljev bogoslovne fakultete je povsem osamljen pojav na akademskih tleh in je toliko bolj neumestna, ker nasprotuje tradicijam srbske bogoslovne znanosti v obeh središčih srbske bogoslovne znanosti, namreč v Sremskih Karlovcih in v Belgradu. Profesorji pravoslavne bogoslovne fakultete v Belgradu se resno trudijo za napredek srbske bogoslovne znanosti. A okrog glasila njihovih slušateljev so se zbrali baš poglavitni predstavitelji neakademske in neznanstvene verske polemike, kakor da bi bogoslovno mladino hoteli odtegniti vplivu objektivne bogoslovne znanosti in akademske metode.

Nekoliko pojasnila k temu pojavu daje »Vesnik srpske crkve«, ki v svojem najnovejšem zvezku kar naravnost piše, da »nekaterim cerkvenim krogom« samostojna bogoslovna znanost na bogoslovni fakulteti ni po volji in da so »cerkveni krogi« ogrožali obstoj fakultete. Z druge strani nam isti pojav pojasnjuje Dimitrij Najdanović, ki se je najbolj žalostno proslavil z neakademsko in nekulturno polemiko; on se v »Svetosavlju« javno hvali, da z njim soglašajo voditelji srbske cerkve, a o voditeljih srbske bogoslovne znanosti molči.

Belgrajska pravoslavna bogoslovna fakulteta in akademske oblasti bodo morale najti sredstva in pota, da v glasilu slušateljev srbske bogoslovne fakultete že končno preneha tako sistematično nekulturno in neakademsko pisanje, ki se ne sklada s smotrom bogoslovne fakultete in z akademskim dostojanstvom univerze.

Ni brez podlage misel, da so vodilni srbski cerkveni krogi s prenapeto polemiko hoteli ustvariti enotno cerkveno fronto in pospeševati notranje soglasje srbske cerkve. A to se jim ni posrečilo. Zadaj za to fronto se namreč v srbski cerkvi oglašajo mnoga notranja nesoglasja in resne težave, ki opozarjajo, naj srbska cerkev svoje energije ne trosi v nepotrebnem in nevarnem boju, ko ji je nujno potreben mir za notranjo konsolidacijo.

2.

Nova cerkvena ustava je dala srbski cerkvi veliko avtonomijo in mnogo sredstev. Srbski patriarhat in episkopat se je pojavil v novem sijaju, cerkvene občine so se poživile. A že v prvem letu izvajanja nove cerkvene ustave so se pojavile mnoge notranje slabosti in rane srbske cerkve. Predvsem je nezadovoljna dušnopastirska duhovščina.

V »Vesniku srpske crkve«, glasilu srbske duhovščine, srečujemo mnogo rezkih opazk o slabostih nove cerkvene ustave, mnogo ostrih napadov proti srbskemu episkopatu in proti pisarniškim teoretikom, ki poznajo življenje samo iz knjig in z avtomobilskih izletov. Take rezke opazke se ponavljajo celo v službenem poročilu o delovanju udruženja srbske pravoslavne duhovščine. Na lanski glavni skupščini tega udruženja sicer ni bilo prehudih napadov in bojev. Med drugim so razpravljali tudi o medverskih odnosih in posebe o razmerju do katoliške veroizpovedi. A skupščina je bila toliko previdna, da je to razpravljanje proglasila za tajno; tudi po skupščini se ni o tem nič pisalo. Nasprotno pa se je več pisalo in se še piše o notranjih ranah srbske cerkve.

Najostreje piše zadnji lanski zvezek »Vesnika srpske crkve« v uvodnem članku »Naše jeremijade«. Glasilo srbske duhovščine bridko toži, da je izvajanje cerkvene avtonomije tako pomnožilo birokratski aparat, da se je cerkvena uprava oddaljila od duha pravoslavne cerkve, okovala duha Kristusovega, z vnanjimi formami zaprla bistvo in zakrila jedro. Zlasti se zgraža nad višjimi cerkvenimi krogi, ki trošijo veliko denarja, medtem ko živi ljudstvo in dušnopastirska duhovščina v bedi.

Tudi v pokretu bogomoljcev ni več prejšnjega poleta. Pokret bogomoljcev je samonikel pojav verskega življenja med srbskim narodom. Sprva je pokret imel nekoliko sektantski značaj. Zadnja leta se je podredil duhovščini in hierarhiji ter skušal z njo sodelovati, podobno naši katoliški akciji in pravoslavnim bratovščinam v Grčiji in Bolgariji. Toda še preden se je ta podreditev do konca izvedla, se je med bogomoljci že pojavil odpor proti tem načrtom. Nekateri voditelji bogomoljcev se boje, da bo njihov pokret s tem izgubil svoj polet. Obenem se oglaša nezadovoljnost proti srbski dušnopastirski duhovščini. »Hriščanska Zajednica«, glasilo bogomoljcev, v zadnji številki razkriva veliko rano srbskega dušnega pastirstva. Odločno graja kričeče nepravilnosti pri delitvi važnih zakramentov, spovedi in evharistije; glasno kliče, da se je srbska cerkev v tem zelo oddaljila od Kristusa in sv. Save.

3.

Ti pojavi v naročju srbskega pravoslavja so glasen opomin, da naj srbska cerkev v odnosu do katoliške veroizpovedi krene z nevarnih stranskih potov. Zaradi svoje koristi in državnih interesov naj se vrne na pot krščanske ljubezni in pozitivnega sodelovanja za skupna krščanska načela na socialnem in moralnem polju. V obrambi proti grozeči nevarnosti razbrzdanosti in brezbožnosti, ki grozi vsem krščanskim cerkvam in posebno tudi pravoslavju, naj se vrne na ona pota, ki so se pod prejšnjim patriarhom Dimitrijem, zlasti v prvih letih Jugoslavije, tolikokrat naglašala in tudi javno manifestirala v korist države in obeh vodilnih veroizpovedi.

pth

Borba med Schleicherjem in Hitlerjem

Zmagal bo general

Uspehi fašistov so samo bahanje

Schleicher

Berlin, 17. januarja. Čimbolj se bliža dan 24. januarja, ko bi se po prvotnem uspehu starešin državnega zbora moral sestati parlament, tembolj se stopnjuje politična nervoznost. Sedaj gre za to, ali se parlament sestane ta dan ali naj se po tihem sporazumu med starešinami sklicanje odloži nekako za dva meseca. General Schleicher se danes čuti tako močnega, da se ne zadovoljuje več s tiho odgoditvijo državnega zbora, pač pa želi, da bi se državni zbor sestal in sam javno sklenil odgoditev. Takšno odgoditev bi sedanja vlada smatrala za zaupnico. Med tem bi Schleicher skušal preobraziti svoj kabinet, ki je prav za prav takšen, kakršnega mu je pustil Papen.

Za slučaj pa, da bi državni zbor s pomočjo narodnih socialistov izrekel vladi nezaupnico, ima gen. Schleicher že v rokah privoljenje predsednika Hindenburga, da ga takoj razpusti in

razpiše nove volitve

Te bi se potem vršile že koncem februarja. Hitler spretno prikriva pred svojimi znasami zagato, v katero je zašel. Sam je prepričan, da bi mu nove volitve prinesle precejšen poraz; njegova stranka bi ostala še vedno najmočnejša v Nemčiji, toda nazadovala bi gotovo. Radi tega si Hitler volitev ne želi. Na zunaj ta svoj strah pred volitvami seveda prikriva in se kaže bojaželjnega. Deželnozborske volitve v Lippe je tako napihnil, da je iz njih nastala maska, za katero lahko skriva svoje resnično razpoloženje. »Od izida volitev v Lippe je odvisen ves nadaljnji politični razvoj v Nemčiji!« To je bilo geslo, s katerim so se vsi glavarji Hitlerjeve stranke vrgli na ubogo deželico Lippe,

ki šteje, reci in piši, 160.000 duš!

Hitler je sam vodil volivni boj. Priprosti kmetje so kar strmeli, ko se je v vasch s komaj 500 prebivalci prikazal Hitler sam, da bi imel volivni shod. Le radi tega izrednega obsega volivne agitacije se je Hitlerju posrečilo zbrati v tej deželi nekaj odstotkov več glasov, kakor je bilo oddanih zanj pri državnih volitvah 6. novembra 1932. Vendar pa ta odstotek ne presega tistega, ki ga je njegova stranka dosegla pri volitvah 31. julija istega leta.

Po deželnozborskih volitvah v deželi Lippe se politični položaj kljub bahanju gospoda Hitlerja ni

prav nič izpremenil

Schleicher bi rad pritegnil k sodelovanju nacionalista Hugenberga, med tem ko bi si na drugi strani zagotovil podporo centruma, ki mu je v glavnem naklonjen. Zato je sprejel sam Hugenberg, ki je bil nato v avdijenci tudi pri Hindenburgu. Hugenberg je nekaj časa sam hrepenel po kanclerskem mestu, toda Hindenburg mu ni prav nič naklonjen. Pri zadnji avdijenci pa je prišlo med njima do precejšnjega zbližanja. Vse kaže, da je Hugenberg pripravljen iti celo v volivni boj na strani Schleicherja proti Hitlerju.

Prav malo verjetno je še, da bi prišlo med Hitlerjem in Schleicherjem do sprave. Schleicherja je silno razdražilo Hitlerjevo hujskanje nemških veleposestnikov. Hitlerjeva zasluga je, da se je Landbund javno izrekel proti politiki generala Schleicherja, med tem ko je istočasno izrekel zaupanje Hindenburgu. Na drugi strani hitlerjevci ščuvajo kolone, ki še vedno čakajo na razdelitev veleposestev. Hitlerjevci se skušajo opreti na kmetijskega ministra von Brauna, ki je sam nasprotnik agrarne reforme in je prišel radi tega v spor tudi s Schleicherjem.

Te dni pričakujejo, da bo Schleicher sprejel

voditelja centruma, prelata Kaasa

da se z njim razgovori o političnem položaju. Schleicher bi rad na vsak način razširil podlago sedanjega kabineta in mu zagotovil v državnem zboru večjo podporo. Sprožena je že bila tudi kombinacija Schleicher-Hugenberg-Stegerwald (centrum). Malo verjetno je, da bi se Schleicherju posrečilo spraviti na noge takšen kabinet, ker je Stegerwald odločen pristaš krščanskega socializma in je doslej vedno skušal svoja načela uveljaviti tudi kot minister, medtem ko je Hugenberg kapitalističnih naziranj in odločen zagovornik interesov veleindustrije in veleposestva.

Bodoči politični razvoj se bo razvijal v znamenju dvoboja med Hitlerjem in Schleicherjem. Hitler bi se rad prikradel v Schleicherjevo vlado in sicer bi rad osvojil kar

vojno ministrstvo

da bi lahko pozneje vrgel s silo iz vlade Schleicherja in se polastil po indirektni poti oblasti, katere mu Hindenburg 13. avgusta ni hotel dati. Schleicher pa si želi Hitlerjevega sodelovanja le, če ostane Hitler njemu podrejen.

Vidimo torej, da se notranjepolitični boj v Nemčiji suče okoli osebnega vprašanja: Ali Schleicher ali Hitler?

Schleicher podčrtuje nemške uspehe

Enakopravnost v orožju

Berlin, 17. januarja. Na proslavi ustanovitve nemškega rajha, ki jo je priredil Kyffhäuserbund v sportni palači v Berlinu, se je splošno opazilo, da je državni predsednik Hindenburg s posebno prisrčnostjo pozdravil bivšega prestolonaslednika. Občinstvo je temu prizoru burno ploskalo.

Nato je imel govor državni kancler Schleicher, ki je dejal, da je nemški rajh pred 62 leti nastal po zaslugi svoje armade. »Pod okriljem te armade«, tako je general Schleicher dobesedno nadaljeval, je Nemčija doživela vrsto srečnih let miru. V štirih vojnih letih pa je ta armada branila, da sovražnik ni prekoračil nemške meje. Zato ta armada, ki prav za prav predstavlja nemško ljudstvo v orožju, ni ničesar občutila kot tako nezasluženo in obbrezčaščujočo žalitev kakor prepoved, da ne sme nositi več orožja. Naši sovražniki so dobro vedeli, da so s tem Nemčijo zadelj v živo in da so nemški narod degradirali v narod druge vrste. Zoper to ponižanje in za zopetno enakopravnost na vojaškem polju se je nemški narod boril s tako vztrajnostjo in navdušenostjo, da so mu velesile nedavno zopet priznale ta odločilni znak narodne suverenitete.

Jaz moram,« je končal državni kancler, »samo ponoviti besede našega zunanjega ministra, da nemška vlada ne bo podpisala nobenega sporazuma o razorožitvi, ki ne bi odgovarjal načelu naše enakopravnosti in suverenitete. Sicer pa mi nočemo ničesar drugega, kakor da nam je zasigurana ista varnost kakor drugim državam, in jaz bi tukaj samo rad poudaril, da je moj končni cilj zopetna uvedba splošne vojaške dolžnosti.«

Položaj se mora razčistiti! Nove volitve

Berlin, 17. jan. tg. V krogih, ki stoje blizu vladi, se že bavijo s problemom, kedaj bodo nove državne volitve. Ni še odločeno, kedaj bodo volitve, najbrž pa med 19. februarjem in 4. marcem. Narodni socialisti bi radi videli, da se nove volitve zavlečejo, to pa bi se moglo storiti samo tako, če bi se v petek na seji sveta načelnikov izreklj za ponovno odgoditev državnega zbora. Tudi če bi se narodni socialisti odločili, da se odgodi glasovanje o nezaupnici, ki mora slediti vladnj izjavi, zastopa sedaj centrum stališče, da je treba položaj razčistiti. Zdi se, da so onemogočeni tudi vsi načrti za preosnovo vlade. Če res pride do novih državnozborskih volitev, bodo socialni demokrati in centrum silili na to, da se na novo izvoli tudi pruski deželni zbor. Proti takemu stremljenju pa se opaža protest industrijskih krogov, ki se bojijo radj novih volitev škodljivih vplivov radi političnega in gospodarskega vznemirjenja.

Pod Azano je hujše nego je bilo pod Alfonzom

Razkritja konfiniranega španskega učenjaka

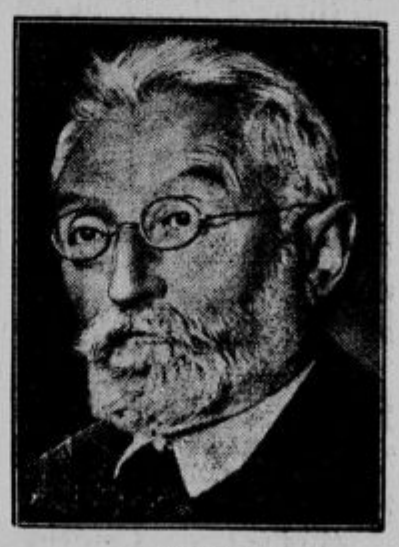

Unamuno

filozofu de Unamuno

ki je predsednik Lige za človečanska prava in ki v zadnjem času večkrat nastopa proti skrajno neliberalnim metodam republičanske vlade, katero je sam pomagal ustanoviti. Sloveči filozof je dobil to pismo po osebnem slu, prišlo pa je potem v roke znanemu francoskemu žurnalistu Leonu Daudetu, ki ga sedaj s svojo odgovornostjo priobčuje. Pismo se glasi:

»Ker so Vam znana moja republičanska čustva in moje svoječasno delo, da se strmoglavi režim Alfonza XIII., ni treba, da bi Vas še prepričeval o tem, da je to pismo samo izraz ogorčenosti dobrega španskega državljana, katerega preganja »demokratični« režim samo zato, ker se z njegovimi smernicami in delom ne sklada. Vi veste sami, da je ta republika od 14. aprila 1931, kakor to dokazuje oficielna statistika, katero morete kot narodni poslanec vsak čas od vlade reklamirati, zahtevala tekom dvajsetih mesecev svojega režima

500 mrtvih, 10.000 na ječo obsojenih in 150 deportiranih

da ne omenimo drugih represalij policije, za katera troši režim 12 milijonov pezet na leto, da se vzdrži z največjo krutostjo, medtem ko je polovica Španije gladna. Spričo tragičnega položaja Vas, spoštovani gospod spominjam na to zgodovinsko dejstvo:

da je monarhija v Španiji prenehala samo zato, ker Alfonz XIII. ni hotel prelivati krvi, da ustavi revolucionarni pokret za republiko!

Če sem se obrnil na Vas, gospod Unamuno, nisem storil tega zato, da Vas prosim osebne usluge, katere ne potrebujem — saj se borim za pravico in sem bil vedno pripravljen zanjo trpeti — ampak zato, ker Vas hočem vprašati, ali ne smatrate, da je prišel čas, da spremenite ime Lige (za človečanske pravice), kateri predsedujete, da ne bodo brezštevilne žrtve španskega republičanskega režima to občutile kot najkrutejšo ironijo? Z globokim spoštovanjem dr. Albinano, načelnik španske narodne stranke, nelegalno konfiniran v Les Hurdes v osmem mesecu konfinacije.«

Pariz, 17. jan.

»Action francaise« je priobčila včeraj interesanten dokument o španski revoluciji, kojega obstoj so v Španiji skrbno prikrivali. Gre za pismo slovečega znanstvenika dr. Albinana, katerega je španska republičanska vlada konfinirala v skrajno nezdravem kraju, kjer je zbolel na malariji in naglo propada. »Action francaise« je že pred časom začela kampanjo proti neliberalnim metodam sedanje španske republičanske vlade, ki se je lotila takih barbarskih sredstev, kakršnih bivši monarhistični režim ni poznal. Do sedaj ni imela ta kampanja drugega uspeha, kakor da je španska vlada odvzela »Action francaise« poštni debut, pač pa je na Francoskem celó takozvana svobodomiselna javnost ogorčena nad španskim režimom, tako da celo listi Herriotove stranke ne kažejo več simpatij do Azanove vlade. Sedaj priobčeno pismo dr. Albinana pa bo brez dvoma napravilo še globlji vtis na Francoze pa na ves kulturni svet. Dr. Albinano je svoje pismo napisal iz Les Hurdes, kjer je interniran, in sicer znanemu

Kako je tovariš Buharin molil konfiteor:

Potrebna je najbolj železna disciplina

Rusija, 17. januarja.

V veliki dvorani Kremlja zboruje sedaj po zboru komunistične stranke izvršilni odbor ruskih sovjetskih republik, katerega je otvoril Kalinin. Govori še niso znani, pač pa njihov tenor, ki gre za tem, da se gospodarski načrt za leto 1933 izpopolni ob najodločnejši borbi proti vsem »sovražnikom proletarijata, kolikor jih je še ostalo«.

Dočim so govori na zborovanju zastopnikov federativnih republik Rusije precej dolgočasni, pa je bil zanimiv govor, ki ga je imel na zboru stranke znani bivši najboljši ideolog komunizma, tovariš Buharin, katerega so, kakor že znano, pred dvemi in pol leti sovjeti ostro ukorili, ker se je nagibal k desničarskemu krilu Rykova in Tornskega. Ni bil pa zanimiv njegov govor vsebinsko, ampak zato, ker je vprav tipičen za človeka, ki v samoponižanju gre do skrajne meje. **Obenem pa dokazuje ta govor, da mora biti opozicija proti sovjetom vendarle precej močna**, ker bi sicer ne bili poslali na oder Buharina, da še on opoziciji da brco. Med drugim je Buharin dejal:

Naš zunanji in notranji položaj je tak, da je potrebna najbolj železna disciplina

Vsaka desorganizacija v naših vrstah je tako škodljiva, kakor desorganizacija, ki nastopi med naskakovalnimi bataljoni v vojni. Zato se morajo vse struje, ki hodijo po stranpotih in pod krinko ali pa v zmoti, da se držijo komunizma, premikajo generalno linijo stranke v napačno smer,

neusmiljeno uničiti

pri čemer nas ne smejo ovirati nobeni sentimentalni spomini na preteklost, osebna prijateljstva in kakršnekoli že zveze bodisi krvi bodisi spoštovanja pred tovarišem in človekom kot takim.«

Nato je Buharin izmolil dolg konfiteor svojih prejšnjih »grehov« ter tovarišem dokazoval, kako se je v dveh in pol letih praktičnega dela trudil, da svojo »krivdo« zopet popravi in si zasluži zaupanje stranke. Pri tem se je z vsemi silami otresal svojih bivših prijateljev in somišljenikov iz desničarske opozicije pred dvemi in pol leti, Rykova in Tomskega, o katerih so na letošnjem strankarskem zboru trdili, da se niso poboljšali in da so imeli zveze z novo desničarsko opozicijo, ki se je pojavila lani, to je s skupino Eismond-Smirnov-Tolmašov. Izrazil je upanje, da bosta tudi Rykov in Tomski uvidela svojo zmoto in kakor on s praktičnim delom skušala zopet pridobiti zaupanje stranke. Na koncu je Buharin napravil še globok poklon Stalinu, ki ga je imenoval »železno figuro, ki drži skupaj stranko kakor monolit, okoli katerega se morajo vsi združiti v vojnem tovarištvu«.

Ta poniževalni govor Buharina na navzoče zastopnike inozemstva ni napravil samo mučnega vtisa, v kolikor se tiče osebe bivšega najboljšega ideologa stranke, ampak tudi, kolikor je pokazal, da mora komunistična stranka Rusije še danes stati pripravljena s puško ob nogi proti resnim nevarnostim.

Drugi Stalinov govor

Velike težave kolektivizacije vasi

Moskva, 17. jan. ž. Na plenarni seji centralnega komiteja zveze ruskih sovjetskih republik je imel **Stalin** svoj drugi govor, v katerem je orisal nedostatke strankinega dela na vasi. Glavni nedostatek vidi Stalin v tem, da je nabava žita kljub dobri žetvi v preteklem letu mnogo težja kakor preje. Pravi razlog za to je iskati v tem, da kmetski delavci niso pravilno razumeli stanja, ki je nastalo z uvedbo kolektivnih gospodarstev. Drugi vzrok je v tem, ker strankini tovariši na vasi niso razumeli, da je s prehodom v kolektivno gospodarstvo glavna odgovornost prešla na vodilne skupine kolektivnih gospodarstev. Danes sedijo ljudje po pisarnah in pišejo, ne opažajo pa pri tem, da se razvoj kolektivnega gospodarstva razvija izven birokratskih pisarn. Tretji vzrok je podcenjevanje kolektivnega gospodarstva kot novega gospodarskega foruma. Vse je odvisno od tega, kakšno vsebino bo dobil ta novi socialni organizacijski forum in kakšni ljudje mu bodo na čelu. Nadaljnji vzrok je sabotaža sovjetom sovražnih oseb na vasi. Peti vzrok je v tem, da se je dosedaj podcenjevala vloga in odgovornost komunistov na področju kolektivne gospodarske gradnje. Med tem, ko so na eni strani vzorna kolektivna gospodarstva s slabšimi pogoji, razpadajo na drugi strani gospodarstva z vsemi pogoji. Vzrok je iskati v tem, da prva vodijo komunisti, druga pa malodušni ljudje, ki nosijo v žepu samo strankino knjižico. Vse to se mora v najkrajšem času odpraviti, je poudaril Stalin na koncu svojega govora.

Brezposelnost in stroj

Na Združene države v Ameriki in tudi na države, ki so zaradi brezposelnosti močno prizadete, je napravila velik vtis izjava skupine najboljših ameriških inženjerjev, ki so že več let študirali danes ves svet obvladajočo »tehnokracijo«. Njihova temeljita raziskovanja so jih dovedla do zaključka, da se je današnji sistem preživel in se mora nadomestiti s čem novim. Cela serija člankov Wayne Parisha je izšla v časopisu »New Outlook« in je osupnila svet.

V svojih izvajanjih navajajo raziskovalci pojavov nove dobe, da zamore n. pr. moderni mlin s svojimi silnimi stroji, ki jih vodi le ena oseba, namleti do šeststotisoč kilogramov moke na dan. Naši pradedi so s svojimi enostavnimi pripomočki v istem času namleli

KOMAJ ENO TRITISOCINKO TEGA

in še ta moka je bila precej slaba. Moderna amerikanska tovarna čevljev izdela na dan 595.000 parov čevljev, antični Rim pa je z enakim številom čevljarjev izdelal v pet in pol dnevih le 7200 parov obuval. Moderni amerikanski rudar nakoplje na leto s pomočjo strojev 20.000 ton železne rude, še pred 100 leti je nakopal

V ISTEM ČASU LE 800 TON.

Tako naštevajo in primerjajo človeške zmožnosti nekdaj in sedaj in dokazujejo, da je današnje »dorastlo človeštvo« s pomočjo strojev prišlo tako daleč, da zadostujejo štirje delavniki s šestnajstimi delovnimi urami,

TOREJ LE ŠTIRI URE DELA NA DAN,

da se izdela prav vse, kar potrebuje človeštvo za svoj obstoj!

Navedeni raziskovalci trdijo, da sedanjih težkoč, pod katerimi vzdihujejo najboljši narodi, niso krivi vojni dolgovi, ampak gori navedene razmere in prerokujejo dalje, da vse uredbe, s katerimi si hočejo pomagati države in posamezniki, ne bodo dovedle do zaželjenega uspeha, ampak se bodo v kratkem izkazale kot popolnoma nezmožne odstraniti sedanjo krizo.

Ta raziskovanja je pričel inženjer Howard Scott in jih je nadaljeval Mr. Steinmetz. Danes obstoja komite štiriintridesetih izbranih inženjerjev, ki delujejo v laboratorijih Kolumbija univerze, kjer so gosti Walterja Rautenbacha in Nikolaja Murray Butlerja.

Navedeni komite študira in analizira predvsem sile in pogoje, pod katerimi obstoje današnje socialna struktura. Do danes je raziskal že tritisoč slučajev in vrst izdelkov in produktov, ki jih uporablja človek za svoje življenje. Končni sklep njegov je, da je komercijalni razmah dosegel svoj višek. Že leta 1920 so li tehnologi dospeli do zaključkov, da se bo pričela kriza l. 1930; v resnici se je pojavila že šest mesecev preje.

Produktivna sila — nekoč vodilna sila materijalnega blagostanja — se je po dognanjih komiteja pomnožila od začetka devetnajstega stoletja do danes nič manj kakor

DEVETMILIJONKRAT!

Zaposlenost je dosegla svoj vrhunec l. 1918, proizvodnja pa l. 1929. V tem času je stroj hitreje nadomeščal človeka kakor se je širila industrija in izdelanega blaga se je nabralo za dve leti v skladiščih.

Na osnovi tolikoletnih raziskovanj so torej navedeni tehnologi prišli do zaključka, da bi moral odrastel človek od 25. do 40. leta delati na leto 660 ur, kar znaša štiri ure na dan, če ima teden štiri delavnike. To bi zadostovalo, da bi živel vsak Amerikanec še vedno

DESETKRAT BOLJE

kakor l. 1929, ko je bil življenjski standard v Ameriki že itak visok. Ponovno zatrjujejo, da je treba pomesti s starim sistemom in ko bo novi uveden, bo živelo ameriško prebivalstvo v takem blagostanju, kakršnega do sedaj še ni poznalo. Produktivna energija se je v Ameriki v teku zadnjih tridesetih let za vsakega človeka pomnožila

8,766.000 KRAT.

Finančna in industrijska organizacija se na življenje in smrt borita s strojem in stroj vidno zmaguje. Današnji proces se mora brezpogojno ustaviti, ali pa nastopi

SILNA SOCIALNA KATASTROFA.

Gigantski so problemi, ki čakajo amerikanski politični sistem, a je brezmočen, kjer je sicer toliko energije na razpolago in kjer je obstoj posameznika odvisen od brezhibnega delovanja in prehajanja energije od edinice na edinico. Amerika razpolaga s 300.000 popolnoma izvežbanimi in 4,000.000 deloma izvežbanimi tehničnimi strokovnjaki!

Amerika, na čelu ji industrijalci, se prezirljivo izražajo o odkriljih in zaključkih, dasi sestoji komite, kakor že omenjeno, iz samih najuglednejših strokovnjakov, ki jih je ena največjih univerz sprejela v svoje okrilje. Medtem ko se industrijalci zvijajo pod nepobitnimi dokazi in se v zadregi iz njih norčujejo, pa nesrečno delavstvo, ubožno sedaj v brezdelju, in ne posebno srečno, ko je delalo in se trudilo za milijonarje, veruje novim odkriljem in s hrepenenjem pričakuje novih, srečnejših časov. *P. Kunaver.*

Vojska na Vzhodu se nadaljuje —

kljub Zvezi narodov

London, 17. januarja. tg. **Ob kitajskem zidu pri Čijomenkovu je večkrat prišlo do spopadov med japonskimi in kitajskimi četami. Japonci se pri Kajhunu in pri Tunglianu pripravljajo na protinapad na prodirajoče Kitajce. Japonci zopet naglašajo svoje stališče, da je provinca Džehol kot ena izmed bivših štirih severovzhodnih provinc neločljiv sestavni del Mandžurije in da je nikakor ni mogoče ločiti od ostalih treh provinc. Kazenska ekspedicija proti nezakonitim elementom v teh krajih je torej notranja zadeva mandžurske države in ne more Mandžurija trpeti nobenega tujega vmešavanja.**

*

Ženeva, 17. jan. **Odbor devetnajstorice Zveze narodov se posvetuje dalje o mandžurskem vprašanju, ne more pa priti do nobenega sklepa, ker razne države podpirajo japonske delegate, ki zadevo zavlačujejo.**

Pariz, 17. januarja. tg. Havas poroča, da sta sir John Simon in francoski delegat Massigli v Ženevi odločno protestirala proti japonski zavlačevalni taktiki, da je skrajni čas najti poravnavo. »Matin« pa se boji, da ne bi Japonska izstopila iz Zveze narodov, ker je za to že vse pripravila.

London, 17. januarja. tg. V Washingtonu in Londonu dementirajo vest, da bi bil ameriški predsednik Hoover instruiral londonskega in pariškega poslanika tako, da naj bi vodila radikalnejšo politiko v japonsko-kitajskem konfliktu.

Washington, 17. januarja. ž. Od 6. do 17. februarja bodo velike vaje ameriškega brodovja v Tihem oceanu. Del brodovja bo z bazo v Havajskem otočju izvršil napad na kalifornijsko obalo.

Debata o 40 urniku

Ženeva, 17. jan. AA. Na konferenci o 40 urnem tedniku je delegat poljske vlade Dolezal izjavil, da bi bila njegova vlada pripravljena sprejeti zadevno mednarodno konvencijo, če bi ustrezala nekim podrobnim pogojem.

Nizozemski delegat Cort Vanden, ki zastopa delodajalce, je pa izjavil, da je po njegovem mnenju taka mednarodna konvencija malo verjetna. **Jugoslovanski delegat, zastopnik delodajalcev smatra, da bo razvoj mehanične industrije nujno privedel k znižanju delovnega časa, vendar bi bil 40 urni tednik zaenkrat preuranjen ukrep.**

Hud vihar v Lizboni

Lizbona 17. jan. AA. **Snoči je tu divjal pravcat ciklon, ki je podrl mnogo brzojavnih drogov. Takega viharja ne pomnijo v portugalski prestolnici že mnogo let.**

Posebno so od njega trpele ladje, ki so bile zasidrane v izlivu reke Taja. Šest se jih je potopilo in so moštvo rešili le z največjim naporom.

Pri Cascaesu je vihar odtrgal neki ladji sidro. Valovi so ladjo gnali ob pečine in se je moštvu komaj posrečilo, da se je rešilo. Takoj nato se je ladja razbila ob čeri.

Učenjak Branly odlikovan

Pariz, 17. januarja. AA. Znameniti učenjak Branly je imenovan za velikega častnika legije časti. Visoko odlikovanje, ki ga je podelila domovina svojemu zaslženemu sinu, je priznanje za Branlyjeva fiziološka raziskovanja o barvilu v krvi vretenčarjev, še bolj pa za njegove znamenite izume v fiziki, ko je odkril radijsko provodnost anten, ki je pozneje rodila brezžični brzojav.

Nelojalen čin v Sofiji

Princesa Maria Luiza krščena pravoslavno skrivaj proti obljubi papežu in proti volji italijanskega kraljevskega para

Rim, 17. jan. tg. Krst prvorojene hčerke bolgarskega kraljevskega para, princesinje Marije Luise po pravoslavnem obredu je zelo ogorčil rimske politične kroge, predvsem Sveto Stolico. **Papež je po apostolskem nunciju v Sofiji msgr. Roncalliju poslal energičen protest proti kršitvi obljube, ki jo je dal bolg. kraljevski par pri poroki v Assisiju** in po kateri bi morali biti otroci iz tega versko mešanega zakona po normi kanoničnega prava krščeni in vzgajani v katoliški veri. Doznava se, da je poslal papež ta svoj protest bolgarskim oblastem, **pa tudi kralju samemu v obliki spomenice.** V tej spomenici naglaša papež, da je ta ponovna kršitev obljube bolgarskega kraljevskega para še težja kot ona, ko sta pustila, da se je po katoliški poroki v Assisiju vršila še druga poroka v Sofiji po pravoslavnem obredu. Papež je proti temu protestiral meseca decembra v posebnem nagovoru na kardinale. V tukajšnjih vatikanskih krogih se ne demantira, da ne bi bil papeški nuncij v Sofiji odpoklican. Kakor se doznava dalje, ugotavlja papež v spomenici, ki jo je poslal kralju, tudi dejstvo, da je kraljica pri tem popolnoma nedolžna, dočim kralj ne more opravičiti svoje popustljivosti nasproti pritisku pravoslavnega klera. Tudi italijanski dopisniki v Sofiji naglašajo nenavadni način, **s katerim se je izvršil krst popolnoma tajno in skoraj brez prič. Ministrski predsednik Mušanov ni obvestil niti članov vlade, kaj se pripravlja.** Prosili so jih samo, naj ne zapustijo Sofije, ker je pričakovati važnih poročil. Krst, ki je bil prvotno določen na popoldanske ure, **se je potem v vsej hitrici izvršil že dopoldne, ko so zvedeli, da se bo italijanska kraljica, mati bolgarske kraljice, popoldne pripeljala z vlakom.** Bali so se, da bi potem ne mogli izvršiti krsta otroka po pravoslavnem obredu.

Gostilničarji zborujejo

Maribor, 17. januarja.

Danes popoldne so se zbrali člani mariborske zadruge gostilničarjev in kavarnarjev k svojemu rednemu letnemu občnemu zboru, na katerem je podalo vodstvo račune o svojem poslovanju v minuli poslovni dobi. Občni zbor se je vršil v prostorih hotela »Meran«. Udeležba je bila zelo dobra, kar je dokaz, da se člani zavedajo važnosti svoje organizacije. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik Valjak. Iz posameznih poročil je bilo razvidno veliko in vzorno delo, ki ga je vršila zadruga za svoje članstvo. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal delavni tajnik Peteln, posnemamo, da šteje zadruga 134 članov. V Mariboru imamo 4 hotele, 93 gostiln, 11 kavarn, 9 restavracij, 13 buffetov, 3 mešane obrate in 1 prenočišče. Premoženje zadruge se je povečalo za čez 19.000 Din. Vodstvo zadruge je v minulem letu izvršilo nešteto intervencij in vlog ter ji je posrečilo odvrniti in omiliti marsikatero nevarnost, ki je ogrožala mariborske gostilničarje. V mnogoterem oziru je bila delavna mariborska zadruga naravnost iniciator za vse ostale gostilniške organizacije v državi. Tajnikovo poročilo so sprejeli navzoči z zadovoljstvom in splošnim odobravanjem. Pri sledečih volitvah v upravni odbor je bil soglasno izvoljen stari odbor, v katerem so: Valjak, Klešič, Povodnik, Hönigmann, Lipovšek, Slavec, Lisjak in Kiemensweger. Odbor se bo konstituiral na svoji prvi seji. V nadzorstvenem odboru so: Resnik, Verzelj in Vernik. Častno razsodišče tvorijo: Strehar, Klešič, Šerec, Halbwiedel in Čerin. Proračun za leto 1933 znaša 57.300.85 Din. — Mestno občino je zastopal na občnem zboru magistratni obrtni referent svetnik Rodeneck.

Bratski sprejem koroških Slovencev v Kranju

Kranj, 17. januarja.

Ne samo Maribor, Celje, Trbovlje in Ljubljana, marveč tudi Kranj je sprejel kar najbolj slovesno in prisrčno brate koroške Slovence, čeravno ti v Kranju svojega koncerta niso priredili.

Ko se je približal čas, ki je naznanil prihod Koroščev na kranjski postaji, je bila cesta iz mesta na kolodvor vse polna ljudstva in šolske mladine, ki je hitelo pozdravljat rojake s Korotana. Med zelo številnim občinstvom, ki je napolnilo prostor na kolodvoru, so bile zastopane razne oblasti in uradi. Med drugimi smo opazili okrajnega načelnika dr. Franca Ogrina, kranjskega župana Cirila Pirca in nekaj občinskih odbornikov, poveljnika orožniške čete v Kranju, majorja Mihajlo Pavloviča in poročnika Borisa Rakiča, šefa davčne uprave Josipa Tajnika s svojimi uradniki in še druge kranjske odličnike. Zbrana je bila šolska mladina s svojimi učitelji in učiteljicami.

Ko je vlak privozil v kranjsko postajo in je z venci okrašen vagon, v katerem so se vozili koroški pevci, obstal pred občinstvom, se je dvignil val navdušenja in vihar živahnega vzklikanja. Kakor hitro se je prvo navdušenje nekoliko poleglo, je v imenu kranjske občine in kulturnih društev spregovoril občinski svetovalec in odbornik, tovarnar Makso Fock. Pozdravil je vrle koroške pevce, govoril o zmagoslavnem pohodu koroške narodne pesmi po slovenski zemlji, ki so jo tudi Kranjčani snoči poslušali v radiu. Pozval je brate Koroščce, naj pozdravijo ves slovenski narod na Koroškem od Podjunske do Ziljske doline do Gospe Svete in Žile. Naj koroške žene in dekleta, fantje in možje vneto goje svojo narodno pesem, v kateri je čast in življenje koroških Slovencev.

Voditelju koroških pevcev, g. župniku Poljancu je bil poklonjen zelo lep šopek iz nageljev in rožmarina z državno trobojnico. Župnik Poljanec se je nato zahvalil za iskreni sprejem, rekoč, da ta sprejem prihaja iz srca in vodi v srca koroških Slovencev. Vesel je nad tem sprejemom, še bolj pa je vesel nad tem šopkom iz nageljev in rožmarina. To je znamenje, ki nas veže in drži. Slovenski fantje na Koroškem ne smejo nositi slovenske trobojnice in niti ne šopka iz nageljev in rožmarina. Svojo zahvalo je g. župnik Poljanec končal z vzklikom: »Bog vas živi!«

Minute odmora vlaka so hitro potekale, šolska mladina pa je medtem zapela še pesem: »Hej Slovenci«. Vlak je potegnil in odpeljal koroške pevce iz postaje, kjer se je dvignilo nešteto rok v pozdrav in slovo med gromovitim vzklikanjem. Kranj je koroške Slovence dostojno sprejel in pokazal dokaz vseh onih globokih simpatij, katere nas vežejo z njimi.

Izletniški vlak

Promet izletniškega vlaka iz Ljubljane v Bistrico B. j. in Planico je določen sledeče:

V nedeljo, dne 22. januarja t. l. bo vozil izletniški vlak iz Ljubljane v Bistrico B. j. in Rateče-Planico. Odhod iz Ljubljane gl. kol. ob 5.10, prihod v Bistrico B. j. ob 8.13, prihod v Rateče-Planico ob 8.16.

Povratek iz Bistrice B. j. ob 18, iz Rateč-Planice ob 18, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 20.50. Za izletniški vlak je dovoljena polovična vozna cena do vseh postaj in od vseh postaj, ako se uporablja izletniški vlak v obeh smereh.

Ker je odvisno od zadostne frekvence, ako bo v bodoče še vozil ta izletniški vlak, pozivamo vse izletnike in zimske sportnike, da se čim bolj poslužijo tega vlaka.

Zagrebška vremenska napoved: Po večini oblačno, megleno. Vreme se bo prihodnje dni poslabšalo.

Dunajska vremenska napoved: Začasno se bo temperatura zvišala. Jutri ali pojutrišnjem pa bo morda zelo snežilo.

Odgovor sv. Očeta jugoslovanskim šolom

Za preganjane katoličane v Mehiki

Zagreb, 17. jan. ž. Katoliški škofje kraljevine Jugoslavije, zbrani na svoji letošnji konferenci v Zagrebu, so bili poslali sv. očetu izjavo, v kateri pravijo:

»Sveti oče! Katoliški škofje kraljevine Jugoslavije, zbrani na svojih letnih šolovskih konferencah v Zagrebu, udano sporočajo Vaši svetosti: Sočustvujemo z Vašo svetostjo radi krvavega preganjanja v Mehiki, o katerem je govora v encikliki »Acerba animi«, kjer se je Vaša svetost pokazala očeta, prijatelja, rešitelja in učitelja vernikov. Skupno z Vašo svetostjo prosimo za spreobrnitev preganjalcev in sovražnikov Cerkve in za verski mir v Mehiki. Ponižno prosimo Boga, da zmaga Vaša pravica in pravica Cerkve v Mehiki po besedah: vrata peklenska je ne bodo premagala.«

Na to je dobil nadškof dr. Ante Bauer kot predsednik šolovske konference iz Rima ta-le odgovor:

»Prevzvišeni in prečastiti gospod! Veliko ljubezen so izkazali škofje kraljevine Jugoslavije očetu vseh kristjanov, ko se zbrani v Zagrebu potrudili, da potolažijo njegovo srce, ki je tako silno užaloščeno radi žalostnega položaja katoličanov v Mehiki. Naj ga Bog tolaži zaradi težke krivice, ki so mu jo povzročili sovražniki Kristusovi, in naj nastane skorajšnji mir med izmučenim narodom.

Za ta dokaz ljubezni, ki ste jo podali, Vam izreka vrhovni duhovni poglavar svojo zahvalo, a za ljubezen, ki ste jo izkazali svojim bratom, ki tako težko trpijo zaradi vere, bo prosil za Vas božjega plačila.

Bodite deležni nebeškega blagoslova, jaz pa od srca podeljujem vsem jugoslovanskim šolom in njihovim vernikom apostolski blagoslov. — Kardinal Pacelli.«

Osebne vesti

Belgrad, 17. jan. l. Z redom Jugoslovanske krone V. vrste je odlikovan Ivan **Napotnik**, kipar iz Zavodne. — Za pristava 8. položajne skupine je postavljen dr. Milan **Fenković**, dosedaj politično upravni pripravnik pri banski upravi v Ljubljani.

Požar na holandskem parniku

Pariz, 17. januarja. AA. »Matin« poroča, da je nastal ogenj na holandskem parniku »Pieter Conaliszoonhooft«. Parnik je že 14. novembra lanskega leta deloma uničil ogenj. Mislijo, da je sedanji požar povzročila iskra iz puhalnice, ki so z njo rezali železno pločevino na mostiču. Ogenj se je po bliskovo razširil in ga ni bilo moči gasiti. Tako so morali počakati, da je sam ugasnil. Stroji, ki jim je prvi ogenj prizanesel, so zelo poškodovani.

Drobne vesti

Varšava, 17. jan. ž. Urad za posredovanje dela je zabeležil 7. jan. 231.239 brezposelnih napram 300.099 v preteklem letu ob istem času.

Varšava, 17. jan. AA. Mornariški vojni svet v Gdinji je obsodil na smrt mornarja Kropidlovskega zaradi vohunstva v korist Nemčije. **Obsojenca so ustrelili.** Dva druga na smrt obsojena trgovca bosta obešena, če ju predsednik republike ne pomilosti.

Pariz, 17. jan. AA. Ob 11.45 je notiral dolar **25.6125 v Parizu.**

London, 17. jan. ž. Po vesteh iz Doorna bo 27. januarja letos **izpolnil svoje 74. leto bivši nemški cesar Viljem.** Viljem je ponovno zbolel in mora po nasvetu zdravnikov ostati v postelji ter ne sme sprejemati nobenih obiskov.

† Peter Rozman

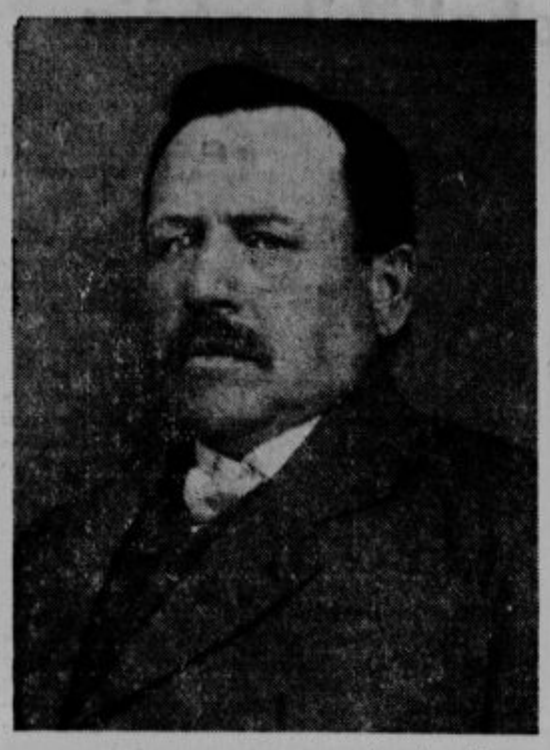

Jesenice, 17. jan.

V ponedeljek v zgodnjih jutranjih urah je po dolgem, Bogu vdanem trpljenju v svoji novi hiši na Aljaževi cesti v sedemdesetem letu starosti izdihnil mož, katerega je poznala vsa gornja savska dolina in bohinjski kot. Umrl je Peter Rozman, katerega je poznal vsakdo. Pokojni Peter je bil v resnici mož, kakršnih nam je današnje čase tako zelo potreba. Vseskozi neustrašen borec za krščanska načela, vedno zvest Bogu in domovini. Nikdar se ni bal javno pokazati svojega verskega in narodnega prepričanja. Rojen v Bohinju, je že pred kakimi 50 leti prišel na Savo ter vsled svoje bistroumnosti kmalu postal delovodja v tovarni KID. Bil je med ustanovitelji bivšega Katoliškega delavskega društva, sedanjega Krekovega prosvetnega društva, kateremu je ostal zvest do smrti. Kot jako nadarjen pevec je vsa leta prepeval v cerkvenem zboru in s svojim mogočnim basom poveličeval slavo božjo. Pred par leti je bil upokojen in odslej je bila njegova vsakdanja pot v savško cerkev. V prvi vrsti je njegova zasluga, da je tudi v tej podružnični cerkvi stalno shranjeno sv. Rešnje Telo, poskrbel je z nekaterimi drugimi somišljeniki, da je v savški cerkvi vsak dan sveta maša in vsako leto pri oktoberski pobožnosti je on sam molil glasno sveti rožni venec. Pretekli oktober ga ni bilo več. Priklenjenemu na bolniško postelj je bilo najtežje to, ker ni mogel v cerkev.

V analih kat. del. društva na Jesenicah bo ime Petra Rozmana za vedno zapisano z zlatimi črkami. Saj je bil on tisti, ki je pred mnogimi leti dal pobudo, da se je društvo ustanovilo, da so se začele prirejati razne predstave, pri katerih je do nedavnega časa sam sodeloval. Kdo starejših Jeseničanov se ga ne spominja, ko je še na skromnem odru »Pri Markotu« nastopal v burkah »Zamujeni vlak«, »Bur«, »Urban Debeluhar«, »Smolar« in še mnogo drugih. Bil je za tedanje čase nedosegljiv diletantski komik, katerega je vse rado hodilo gledat in poslušat. Iz neznatnega društva je nastala mogočna Krekova družina, ki je danes gotovo ena največjih prosvetnih društev v Sloveniji. Pri društvenem pevskem zboru je stalno sodeloval in ni je bilo prireditve, pri kateri bi bili Petra Rozmana pogrešali. A ne samo na prosvetnem, tudi na gospodarskem polju se je udejstvoval ter bil med ustanovitelji I. delavskega konsumnega društva na Jesenicah, za katerega prospeh se je zanimal do zadnjega.

Zavedna gorenjska grča je ostal zvest slovenskemu narodu tudi tedaj, ko je vedel, da tvega svoj službeni položaj. Ni se dal ustrahovati od takratnih jeseniških Nemcev, ko je bilo treba pri občinskih volitvah javno oddati svoj volivni glas. In res je tudi s svojim glasovanjem odločil, da v jeseniškem občinskem odboru niso dobili premoči nemškutarji, katerih je bilo takrat vse polno. Nekdanji ravnatelj Trappen ga je radi tega črtil do svojega odhoda z Jesenic, a Peter se za vse to ni zmenil in voljno trpel tudi takrat, ko ga je skoro za celo leto postavil na cesto.

S svojo marljivo soprogo sta pred mnogimi leti ustanovila pekarijo in slaščičarno, ki je še danes znana po Sloveniji s svojimi izbornimi izdelki. Koliko je Peter razdal med svetovno vojno sestradanim mamicam in otrokom, ve samo večni Plačnik. Bog mu je dal 14 otrok, a devet jih je umrlo že v nežni starosti. Najstarejši sin je mornariški častnik-inženir.

Našega dragega Petra Rozmana, katerega smo vsi tako zelo radi imeli, ni več. Vedno navdušenega pevca so pokopali prav takrat, ko so se koroški pevci na svoji turneji pripeljali na Jesenice. Kako rad bi jih bil Peter slišal zapeti njemu tako k srcu prirastlo »Gor čez izaro«, a Peter sedaj prepeva med nebeščani vse lepše pesmi na desni svojega Stvarnika, ki ga je poklical k Sebi po zasluženo plačilo.

Zelo bomo pogrešali našega Petra in njegov spomin ostane med nami za vedno. Pokoj njegovi blagi duši, spoštovani rodbini Rozmanovi pa naše globoko sožalje. Tudi »Slovenec«, čegar stalni naročnik je bil pokojni g. Peter Rozman, izreka žalujočim svoje sožalje.

Trebnje

Sneg nas je lepo zagrnil. In na zunaj se zdi, da spimo kakor nekatere živali. Toda to je le videz. V resnici pa delamo še bolj pridno kakor poleti. Najprej smo se lotili Prosvetnega doma. Skušnja je dokazala, da je treba marsikaj dopolniti in izpolpolniti. Pri zadnjem koncertu se je zlasti čutilo, kako se glas izgublja na velikem odru deloma v ozadje, deloma pod strop. Zato bomo napravili spredaj pod odrom poseben zaprt prostor, ki bo branil glasu nazaj in ga pošiljal v dvorano. Delo je že v teku in bo kmalu končana. Pri prihodnjem tamburaškem koncertu, ki bo prav kmalu, bomo že okušali sad tega dela. Tudi zaveso bomo oskrbeli novo.

Da ne spimo, imamo tudi druge dokaze, ki niso baš najlepši. V nedeljo so namreč nekateri pretepači iz Kamnega potoka napadli Lojzeta Kotarja iz Škovca, ko se je vračal od maše. Sicer niso pokazali posebne korajže, saj jih je prišlo šest na enega. Pamet, pamet, fantički!

Slovo koroških Slovencev

Ljubljana, 17. I.

Današnji dan so naši bratje s Koroške posvetili izključno Ljubljani. Po zajtrku v Delavski zbornici so se odpeljali na pokopališče k sv. Križu, kjer so se poklonili spominu nekaterih slovenskih velikih mož, katerih trupla počivajo tam. Ob 10 so koroški Slovenci poslali posebno deputacijo k banu dr. Marušiču. V deputaciji, ki jo je vodil župnik g. Vinko **Poljanec** in jo je spremljal predsednik tukajšnjega kluba koroških Slovencev, državni pravdnik dr. **Fellacher**, so bili predsedniki vseh štirih pevskih klubov, ki so prišli na turnejo. G. ban se je z deputacijo dalj časa zadržal v prijaznem razgovoru. Koroški Slovenci so se mu zahvalili za vso veliko pozornost, ki so je bili deležni ob svojem obisku v Sloveniji. Koroški Slovenci so nato vsi obiskali palačo zbornice za TOI. Tu jih je vodil banski inspektor dr. **Kotnik**. Konzervator dr. **Stele** pa je imel Koroščem kratko predavanje o pomenu Plečnika v naši stavbi umetnosti in o lepotah, zbranih v zgradnji te palače. Za tem je deputacija koroških Slovencev obiskala g. župana in se mu zahvalila za vse gostoljubje, za krasni sprejem in za ves veliki triumf, ki so s svojo pesmijo doživeli v Ljubljani.

Skupina koroških pevcev je obiskala tudi skupino spomenikov velikim in zaslužnim slovenskim glasbenikom pred Glasbeno matico.

Ko kosilu so odšli koroški Slovenci na kolodvor. Pri slovesu so bili tudi predsednik Glasbene matice dr. **Ravnihar**, mnogi koroški Slovenci, bivajoči v Ljubljani, dalje ravnatelj g. **Hubad, Zorman** za Jugoslovansko matico in ing. **Mačkovšek** za Ciril-Metodovo družbo. G. župnik **Poljanec** se je kratko še enkrat zahvalil za vse, kar so doživeli v Ljubljani in izrazil upanje na skorajšnje svidenje v Belgradu, kjer bodo pevci v kratkem gostovali. V vagonu pa so pevci še enkrat zapeli svojo narodno slovensko pesem. Med burnim, toplim pozdravljanjem ej vlak odpeljal ljube brate proti Jesenicam, kjer prirede svoj zadnji koncert na tej turneji. — Na skorajšnje svidenje, dragi bratje!

Koroški pevci na grobovih

Oddelek koroških pevcev (iz Libuč in Škocjana) se je podal danes dopoldne na pokopališče k Sv. Križu, da obišče nekatere grobove.

Prva pot jih je vodila k skladatelju **Devu**, nepozabnemu propagatorju lepe koroške pesmi. Ob grobu se je prof. **Bajuk** v kratkih besedah spomnil njegovih zaslug, pevski zbor pa mu je v počatitev položil na grob lep venec in zapel v njegovi harmonizaciji svojo **'n mau čez izaro**. Brat umrlega Deva se je toplo ginjen zahvalil za počastitev, nakar so krenili na grob župnika Antona **Gabrona**, ki je nad 30 let župnikoval v Skočidolu na Korošem. Njegov učenec in bivši ministrant g. **Spitzer** se je spomnil v iskrenih besedah godovnega dne, ki ga umrli baš obhaja (17. I. sv. Anton) in poudaril njegov idealizem, požrtvovalnost in neizmerno ljubezen do Koroške: še na smrtni postelji je, z onemoglo roko dvignil čašo lepi, srečni bodočnosti Koroške.

Na 45. polju leži pokopan **Kobentar**, župan iz Roža. V navzočnosti njegovih preostalih se je spomnil njegovega trpljenja, zmučeništva in njegovih zaslug neumorni tajnik Kluba kor. Slovencev **Uršič**, pevski zbor pa mu je odpel tako milo občuteno prvo in tretjo kitico pesmi **'n mau čez izaro**. Zahvalo je izrekla pevcem hčerka umrlega v imenu družine.

Nato jih je peljal korak **k vojaškim grobovom**. Spomnili so se onih, ki so branili lepo Koroško in leže morda tu pokopani na ljubljanskem polju, kamor so prišli lečit svoje rane. Spomnili so se svojcev, ki so ostali morda v tujini... Tam za spomenikom pet plošč judenburškim žrtvam. Vsi ti so bili borci velike bitke za osvoboditev.

S tihim molkom so počastili njihov spomin.

Globoko zatopljeni so krenili proti središču pokopališča, tja, kjer čuvata dva sklonjena junaka dragocene zemske ostanke našega največjega narodnega junaka **Jan. Ev. Kreka**.

»Tu je naša **Peca**, bratje, tu spi naš **kralj Matjaž**«, je dejal prof. **Bajuk**. »Ne, on ne spi, saj je sam rekel, da ne smemo upati rešitve od spečega Matjaža. In ta naš Matjaž Silni je njegov duh, ki živi med nami in bo živel večno. Bog noče, da bi Slovenci izginili s sveta, kajti v najtežavnejših trenutkih nam je vedno poslal može, tudi Koroška nam jih je dala, ki so svoj rod budili in vodili. V najtežjih trenutkih nam je nebo poslalo Kreka, ki je, drugi **kralj Samo**, zbral vse Jugoslovane, postavil našo majsko deklaracijo — nam s svojimi proroškimi besedami pokazal pravo pot k rešitvi. Trikratni »Slava!« je odjeknil, na kar je koroški rojak fotograf **Kralj** fotografiral pred Krekovim spomenikom skupino pevcev.

Še en slučaj! Težko je čakala in se veselila prihoda kor. pevcev mlada Koroška **Ivanka Breznikova**. Usoda ji ni dala dočakati veselja, umrla je ob koncu decembra l. l. Naročila pa je pred smrtjo še pozdrave pevcem in ti so ji vrnili prisrčne pozdrave ob grobu in ji zapeli:

Hiša oč'na,
ljuba mamica,
oh, da b' najdou
še enkrat oba!
Najdou bi jo še
mamico mojo,
pa bi spevljau spet
Haji, hajo!

Pevce je vodil njihov pevovodja — zaročenec umrle Ivanke, h kateri je prišel s pesmico po slovo.

Kdo naj se sramuje solze v taki priliki!

In usoda plete, plete niti... Pred 18 leti sta se tovariša skupaj igrala. Še otroka. Skupaj sta rasla, skupaj stala pri sv. birmi, imela sta istega botra. Od tedaj... Eden je ostal doma, drugi je šel po svetu in več se nista videla do danes. Besedo za besedo je slučaj ujel pretrgano nit in jo zvezal. Spoznala sta se slučajno med vožnjo v avtobusu, ugotovila po spominih birmanske darove in v prisrčnem veselju obnovila zabrisane spomine iz otroških let.

Koroški pevci na Krekovem grobu.

Streli na Sokole v Loški dolini

Zanimiva razprava pred sodiščem

Ljubljana, 17. januarja.

Svoj čas je bilo mnogo brati v »Jutru« in v »Jutru« sorodnih časopisih o atentatu, ki da je bil izvršen dne 12. junija 1932 v Pudobu na Sokole iz Novega kota in Prezida, ki so se ponoči vračali na vozeh s sokolske veselice v Starem trgu pri Ložu. Ko so se Sokoli iz Novega kota vračali na vozeh domov, je padel blizu restavracije Ludvika Kržiča v Pudobu en strel iz puške. Na voz, s katerim so se vračali z veselice Prezidanci, pa je v Pudobu vrgel nekdo par kamnov. Tudi je padel kasneje, ko so bili Prezidanci že nekaj sto metrov daleč od Pudoba proti Iga vasi, še en strel.

Zaradi teh dogodkov je bila uvedena najstrožja preiskava. Takoj so zaprli bivšega starotrškega župana Ludvika Kržiča in več uglednih fantov iz Pudoba, ki so bili dotični večer v družbi Franceta Avsca. Za tega se je pozneje izkazalo, da je streljal in metal kamenje. Prišla je celo posebna komisija iz Ljubljane, ki je na licu mesta zasliševala osumljence in priče. Ludvika Kržiča, ki je bil dan po aretaciji izpuščen na svobodo, so ponovno aretirali in ga odvedli v ljubljanske zapore. Komisija pa se je kmalu prepričala, da je Kržič popolnoma nedolžen in je bil nato zopet izpuščen na svobodo. Sodišče je preiskavo nadaljevalo in je bila na podlagi gradiva, ki ga je podala preiskava, vložena obtožnica. Obtoženi so bili France Avsec, posestnikov sin iz Pudoba 12, Janez Ponuda, Pudob 16, Ferdinand Palčič, delavec, Pudob 31, Anton Kandare, posestnikov sin, Pudob 21 in njegov brat Janez Kandare.

Danes je bila pred obtoženci glavna razprava pred malim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. K r a l j. Obtožbo je zastopal prvi državni pravdnik dr. O g o r e u t z. Prvega obtoženca Avsca je branil odvetnik dr. Š v i g e l j, druge štiri pa odvetnik dr. N a t l a č e n.

Obtožnica očita zadnjim štirim obtožencem, da so Avsca nagovarjali, naj meče kamenje na Sokole. Poleg drugih stvari očita obtožnica Avscu še neko obrekovanje in pa tatvino rib.

Avsec kakor vsi drugi obtoženci so se zelo obširno zagovarjali.

Iz obširnega zagovora Franceta Avsca posnemamo, da ni bil nikdar nasproten Sokolom, da pa je bil nasprotno vedno s Sokoli v dobrih odnošajih in da se je z njimi tudi mnogo družil, nasprotno pa ni iskal tovarišije pri fantih, ki Sokolu niso bili naklonjeni. Zlasti je mnogo občeval z Zdravkom Vilarjem, ki je navdušen Sokol.

Dotični večer 12. junija, je France Avsec prišel v Kržičevo gostilno že močno vinjen in oborožen s karabinko italijanskega izvora in pištolo. Drugi obtoženci, ki jih je dobil v Kržičevi gostilni, so ga še mirili, ko jim je pripovedoval, da namerava iti z orožjem na Stari trg, v snežniško graščino in na Marof. Soobtoženi Janez Ponuda mu je puško celo skril na vrtu, da ne bi Avsec napravil v pijanosti kakšne neumnosti. Ko pa so zvečer odhajali iz Kržičeve gostilne proti Pudobu, je Avsec oddal v bližini Kržičeve gostilne na cesti en oster strel iz puške, ki mu jo je Ponuda na zahtevo zopet vrnil, ko je Avsec odhajal iz Kržičeve gostilne.

Obtoženi Avsec trdi, da niti ni vedel, da je kratko poprej šel mimo voz, s katerim so se Sokoli vračali iz Starega trga. Zagovarjal se je tudi, da je ustrelil v smeri proti Snežniku in da torej ni bil s strelom nihče ogrožen, ker ni v tej smeri nobenih hiš.

Dočim je obtoženi Avsec v preiskavi pri enem zasliševanju trdil, da so ga drugi soobtoženci nahujskali, da je metal kamenje za Sokoli in da je oddal v Pudobu še drugi strel za Sokoli, je pri današnji razpravi vse to zanikal in trdil, da ga nihče od soobtožencev ni k temu nagovarjal in da so ga nekateri soobtoženci celo mirili in mu branili metati kamenje. Ostali soobtoženci so zanikali vsako krivdo in obširno razložili ves potek dogodkov na dotični večer. Zaslišanih je bilo 14 prič.

Dočim so trdili obtoženci, da je Franc Avsec oddal prvi strel iz puške v bližini Kržičevega hotela v Pudobu v smeri proti Snežniku, je trdil Alfonz Komel iz Novega kota, da je slišal, kako je projektil žvižgal mimo njegove glave. Sam je sedel na vozu na sprednjem sedežu, dočim je za njim sedelo še 12 oseb. Njegova sestra Mira Komel, ki je sedela za svojim bratom na vozu, tega ni slišala in kolikor je njej znano, žvižga ni bil drugi slišal ko njen brat Alfonz Komel.

Priča Slavko Klepac je izpovedal, da sta metala dva človeka kamenje, to je grušč, ki sta ga pobrala na cesti, za njimi, to je za Sokoli iz Prezida, ki so se peljali skozi Pudob. Dva Sokola sta bila zadeta s kamnom v hrbet, a nista bila nič poškodovana, samo toliko, da sta čutila, kako ju je zadel kamen. Ko so bili že iz Pudoba, so slišali iz daljave, morda 200 m daleč, strel. V katero smer je bil strel oddan, ni vedel povedati. Priče Josip Baraga, Jakob Špeh in Dominik Turk, pa so potrdili, da je bil ta strel oddan v smeri proti Kozaršam in Šmarati, to je v smeri proti Snežniku, ne pa v ono smer, v katero je šel voz s Prezidanci.

Več prič je potrdilo zagovor obtožencev Ponude, Palčiča in bratov Kandare, da so Avsca, ki je bil dotični večer zelo razburjen, srdit in bojevit, svarili in mirili, da so mu celo branili pobirati kamenje itd.

Branilca dr. Š v i g e l j in dr. N a t l a č e n sta predlagala še neke nove dokaze, ki pa jih je sodišče odklonilo, Avščev branilec dr. Švigelj je plediral za oprostitev svojega klijenta, oziroma, poudarjajoč vse olajševalne okolnosti, prosil, naj se mu prisodi mila kazen.

Branilec drugih obtožencev dr. N a t l a č e n je opozarjal, da je iz dogodka, ki je sam na sebi malenkosten in malo pomemben, nastala velika afera v nekem delu časopisja, ki je dogodek slikalo kot atentat na Sokole, na katere pa gotovo nobeden od obtožencev niti ni mislil. Poudarjal je, da je današnja razprava dokazala popolno nedolžnost njegovih varovancev. Ne le, da ni za njihovo krivdo nobenih dokazov, njegovim klijentom se je celo posrečilo dokazati, da jih ne zadene na dogodkih, ki so predmet obtožbe niti najmanjša krivda.

Predsednik senata je po daljšem posvetovanju razglasil sodbo, s katero se Franc A v s e c obsoja zaradi zločina po § 201. k. z., in sicer zaradi strela v bližini Kržičeve gostilne in ker je metal kamenje, na štiri mesece strogega zapora. Vsi drugi štirje obtoženci pa so bili oproščeni vsake krivde in kazni.

Vsa razprava je trajala od 9 zjutraj do 2 popoldne. Za razpravo je vladalo veliko zanimanje. Dvorana je bila polna poslušalcev.

Pozor, pozor dame „U. F."
Nova zvezda na vidiku

Zlata poroka

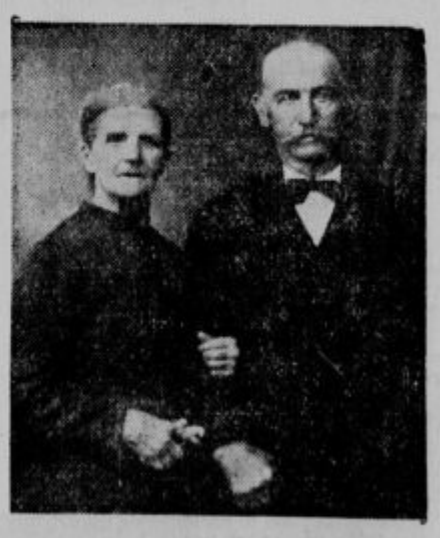

Zlato poroko sta praznovala v Kočevju v nedeljo 15. jan. P e r e n i č Anton, vpok. železničar, rojen 18. nov. 1850 v Bitnji vasi, fara Prem na Notranjskem, in žena Marija Perenič, roj. 2. nov. 1853 v Kilovčah, fara Prem, sedaj oba pristojna v Kočevje. Jubilanta sta verna katoličana, še čvrsta in zdrava. Naj ju Bog še ohrani mnogo let zdrava in čila!

DR. MIHAEL OPEKA:

Nove pridige za nedelje in praznike:

Raztreseno klasje

34 govorov (do sedaj je izšel I. del — 17 govorov). Cena nevezanemu zvezku je Din 24·—, polplatno Din 32.—.

Založila Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

Ljubljanske vesti:

Občni zbor „Jadranske Straže“

Ljubljana, 17. januarja.

Ob istem času, ko je Ljubljana v Unionu poslušala lepo koroško pesm, se je snoči vršil v prostorih »Zvezde« občni zbor krajevnega odbora »Jadranske Straže«, ki si je nadela hvalevredno nalogo, da vzbuja in goji v Jugoslaviji »pomorsko zavest«. Ker je bil občni zbor sklican, preden je bil točno napovedan dan koncerta koroških pevcev, ni bilo mogoče občnega zbora več odpovedati, čeprav bi bili prav člani »Jadranske Straže« radi pohiteli k narodni manifestaciji v »Union«.

V svojem poročilu je predsednik Josip Pogačnik, generalni tajnik TPD, podal jasno sliko o delovanju ljubljanskega krajevnega odbora v preteklem letu. Pozdravil je odposlanca oblastnega odbora »Jadranske Straže« g. Stupico in se nato spomnil članov, ki so umrli v preteklem letu. V svojem govoru je tudi izrazil vdanost Nj. Vel. kralju Aleksandru ter nato orisal pomen obrambne akcije našega morja, po katerem stezajo prste tujci; ti širijo propagando za svoje osvajalne namene v mogočni organizaciji, ki je razširjena med vsem ljudstvom. Medtem ko kaže mladina pravo navdušenje za »Jadransko Stražo«, ni med odraslimi tistega zanimanja za morje, kakor bi bilo potrebno, tako da število članov v Sloveniji nekoliko nazaduje. Več zanimanja za ta vprašanja kažejo celo Srbi in Hrvati v notranjosti države kakor Slovenci, ki so tako blizu morja. To leto se bo vršil kongres »Jadranske Straže« v Ljubljani; takrat se moramo tudi s številom članov pokazati. G. predsednik se je trudil, da bi organiziral vse bivše mornarje vojne in trgovske mornarice v skupni »mornariški sekciji«. Za binkošti bo letos »Jadranska straža« priredila zlet na Hvar in Vis.

Tajniško poročilo je podal g. Marjanovič, ki se je v kratkem času svojega bivanja med nami dobro naučil slovenščine. Razveseljivi so bili njegovi podatki o napredku mladine. Trgovska akademija ima 200 članov, učiteljska šola 330, šentjakobska mešč. šola 197, mešč. šola na Prulah 306 in mešč. šola na Viču 171. O stanju blagajne je poročal blagajnik dr. Jeglič, katerega je v imenu nadzorstva g. Hribernik izrecno pohvalil kot najagilnejšega odbornika.

Po kratkem odmoru je bil na predlog g. Žemlje izvoljen novi odbor, in sicer za predsednika zopet g. Josip Pogačnik. Na željo članov so bili izvoljeni v odbor trije časnikarji (dr. L. Berce za »Slovenca«, Davorin Ravljen za »Jutro« in Anton Gaber za »Sl. Narod«), da bi tukajšnji tisk čimbolj podprl delovanje »Jadranske Straže«. Sploh je bilo izrečenih na občnem zboru več laskavih besed o pomenu tiska. Ostali odborniki so: dr. Ž. Jeglič, svetnik drž. železnic, ravnatelj Anton Jug, polkovnik Adolf Kirar, zas. uradnik Franc Kobenter, banski uradnik Anton Kos, faktor Rajko Kos, učitelj Humbert Marjanovič, črkoslikar Filip Pristov, prof. Franjo Sič, trgovec Anton Verbič in postajni načelnik Franjo Žemlja. V nadzorstvo so bili izvoljeni: trgovec Josip Babovec, višji kontrolor drž. železnic Božič Josip, občinski svetnik Anton Čotar in tovarnar Hribernik Mihael.

O smernicah bodočega dela se je razvila precej živahna razprava, katere so se udeležili gg. Verbič, dr. Berce, Marjanovič, dr. Pintar, dr. Jeglič in predsednik. Osnovna misel propagandne akcije za »Jadransko Stražo« med Slovenci naj bi bila zainteresiranje Slovencev za najbližji del Jadranskega morja. V imenu organizacije mornarjev je v ognjenih besedah pozdravil občni zbor g. Bakovnik, v imenu Škofje Loke pa g. Legat, ki pripravlja tam ustanovitev krajevnega odbora. G. Stupica je nato še izpregovoril več lepih vzpodbujevalnih misli ter podčrtal važnost tržaške luke. Za delegate v oblastno skupščino so bili izvoljeni gg. Kilar, Jug, Babovec in Božič. Nato se je občni zbor razšel z željo, da bi novi odbor nadaljeval dosedanje delo pod znanim geslom »Jadranske Straže«: »Čuvajmo naše morje!«

Kaj bo danes?

Drama: »Carjevič Aleksej.« Red sreda.
Opera: »Nižava.« Red A.
Prosvetno društvo Trnovo: Ob 8: Izseljenski večer v društvenem domu v Karunovi ulici 14.
Kino Kodeljevo: Ob 8: »Sence v podzemlju« (Harry Piel).
Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marijin trg 5, in mr. Kuralt, Gosposvetska 10.

Smučarske in **športne** čevlje najboljše vrste v vseh velikostih dobite le v trgovini **ŽIBERT**, Prešernova ulica.

⊙ **Noči v gorah** je naslov predavanju, ki ga bo imel g. prof. Janko Mlakar, v petek 20. jan. na XI. prosvetnem večeru v veradni dvorani hotela Union. Ker je g. predavatelj v tem oziru doživel marsikaj zanimivega na svojih dnevnih in nočnih turah po gorah, zato bo gotovo tudi tovrstno predavanje zanimalo slehernega prijatelja naših gora. Predprodaja vstopnic v Prosv. zvezi, Miklošičeva c. 5.

⊙ **Požar pri Magdiču.** Včeraj zjutraj okoli 3 so pozni pasanti Aleksandrove ceste opazili, da se nekaj svetlika v prvem nadstropju hiše Jadransko-podunavske banke na oglu Aleksandrove ceste in Šelenburgove ulice. Sumljiva luč in prasketanje sta dala stražniku pred pošto povod, da je poklical poklicne gasilce, ki so kljub nočni uri prihiteli že čez nekaj minut z motorno brizgalno in trenskim vozom. Gasilci so obkolili goreče skladišče, iz katerega so se že dvigali plameni, z dveh strani, z ulice in dvorišča. Gasilci so morali razbiti dvoje vrat, da so vdrli v skladišče. Močni curki vode, ki so jih gasilci napeljali v skladišče, so ogenj kmalu pogasili. Nevarnost večjega požara je bila tako odstranjena in preprečena, pač pa je škoda ogromna. Tvrdka Magdič je imela namreč v skladišču mnogo modnih izdelkov in galanterije, ki je sorazmerno dragocena. Pogorelo je okoli 200 ženskih večernih oblek, po večini letošnje mode, uničenih je mnogo klobukov, slamnikov, cilindrov in čepic, pogorela sta dva šivalna stroja, več turistovske opreme, mnogo drugega blaga, ovratnikov itd. Mnogo škode je napravila tudi voda, prav tako pa tudi dim, ki je onesnažil še sosedne prostore. Škoda je zelo velika. Vendar pa je tvrdka zavarovana, tako da bo škoda krita. Požar je nastal najbrž zaradi kratkega stika in je policija uvedla preiskavo.

⊙ **Samaritanski višji tečaj krajevnega odbora Rdečega križa v Ljubljani.** Izpiti danes, v sredo, 17. t. m. ob 19 v OUZD.

⊙ **Zavetišču sv. Jožefa** je darovala tuk. tvrdka L. M. Ecker 150 Din za priboljšek hiralcev namesto venca na grob pok. gospe Neže Stariha. Iskrena hvala in Bog plačaj!

⊙ **Drevi ob osmih izvencerkveni sestanek** krščanske moške kongregacije. Skioptično predavanje.

⊙ **Plesni koncert ponovita plesalca Pija in Pino Mlakar,** s katerim sta si osvojila brez pridržkov tudi zagrebško publiko. In kritika »Novosti« govore o tem večeru med drugim tole: ...Sploh je bil plesni koncert Pije in Pina M. umetniški dogodek prvega reda. Tehniško sta izvrstna, a se vendar ogibata vsake akrobatike, oba sta dovršeno muzikalna in obdarjena z bogato in bujno umetniško fantazijo. Brez iskanja cenih zunanjih efektov in izbegavajoč vsak kič sta nam dala naša gosta to, kar tako redko vidimo — pravo in globoko iskreno umetniško stvaritev. Lahko smo ponosni, da imamo tukaj ta plesalski duo umetnikov, tvoriteljev in izvršiteljev obenem. — Repriza tega plesnega koncerta je v ponedeljek 23. t. m. v operi. Vstopnice so že v predprodaji dnevne blagajne.

Ti si res en čuden stric!
»Vse je slabo« — godrnjaš.
I, sevé, ker pečenic
Slamičevih ne poznaš!

⊙ **Društvo stanovanjskih najemnikov, državni in privatni uslužbenci, upokojenci in narodno delavstvo pri g. županu dr. Dinku Pucu.** Na pobudo Društva stanovanjskih najemnikov v Ljubljani, se je dne 16. t. m. zglasila deputacija predstavnikov gornjih društev in organizacij pri gosp. županu dr. Pucu na mestnem magistratu ter ga prosila za izjavo, kakšno stališče zavzemata on in mestna občina ljubljanska, glede omiljenja stanovanjske bede in znižanja sedanjih pretiranih najemnin z ozirom na novi stanovanjski zakon. — Gospod župan je deputacijo prijazno sprejel ter v daljšem odgovoru naglašal, da stoji on in večina občinskega sveta slejkoprej na stališču, da so sedanje najemnine mnogo pretirane in naravnost nedosegljive za večji del prebivalstva našega mesta in da se popolnoma strinja z upravičenimi zahtevami zgoraj imenovanih organizacij. G. župan je obljubil, da bo zastavil vse svoje sile, da se omiljenje stanovanjske bede, znižanje najemnin in zaščita stanovanjskih najemnikov sploh čim preje doseže in izvede. Deputacija je vzela izčrpno izjavo gospoda župana z največjim zadovoljstvom in z iskreno zahvalo na znanje s pristavkom, da g. županu najemniki zaupajo in da čimpreje pričakujejo zboljšanja sedaj nevzdržnega stanja!

⊙ **Ponesrečenci.** V Strojnih tovarnah in livarnah je včeraj popoldne zagrabil jermen 17letnega vajenca Josipa Černeta. Fantu je strlo desno roko. — V šentpeterski vojašnici se je v delavnici ponesrečil 39letni preddelavec Stanko Češnovar. Z nožem si je pri delu po nesreči prerezal žile na desni roki. — Pri delu se je tudi ponesrečil včeraj popoldne 23letni čevljarski pomočnik Jožef Mazi z Mestnega trga 24. Z nožem se je vrezal v levo roko. — V Podlogu se je ponesrečil pri smučanju 13letni posestnikov sin Vladimir Hočevar, ki si je zlomil levo nogo. Vsi ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski bolnišnici.

⊙ **Pumparce, obleke, suknjiče, najboljši nakup A. Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.**

Maribor in priključitev okoliških občin

Te dni so dobila okrajna načelstva in posamezne občine okrožnico banske uprave, v kateri se napoveduje skorajšnja izvedba komasacij občin v večje upravne enote. Okrožnica zahteva konkretne predloge, kako naj bi se združitev izvršila. Vprašanje, ki se je razmotrivalo že leta, dobiva s tem konkretno obliko in v bližnji prihodnjosti se bo pričelo z izvedbo. Kakor doznavamo, se bo izvršila združitev občin skoro povsod, kjer bo to le mogoče, v okviru župnij, ki se itak strinjajo s šolskimi občinami. Le tu in tam bodo iz tega okvira izvzete posamezne katastralne občine, ki so razdeljene na več župnij. Drugačna združitev bi bila praktično nemogoča radi prevelikih stroškov, ki bi v predmetnem slučaju samo v okraju Maribor — desni dravski breg presegali vsoto 200.000 Din. — Napoved izvedbe komasacije občin je vzbudila prav posebno zanimanje v mariborski najbližnji okolici. Že dolgo se napoveduje združitev teh občin z mestno občino mariborsko ter ustvaritev velikega Maribora. Za mestno občino bi bila taka združitev znatna pridobitev, toda prebivalci okoliških občin, ki pridejo pri združitvi v poštev, pa gledajo na stvar z nekoliko drugačnega vidika. Ne gre jim prav v glavo, da bi bili soudeleženi na bremenih, ki jih mariborska občina nalaga svojim občanom, trenutne koristi pa jim ne bi mogla nuditi. Zato se sedaj vrše po vseh teh občinah posvetovanja občinskih odborov, kako stališče naj bi zavzele proti nameravani priključitvi. Okoliške občine pripravljajo skupno akcijo, ki bo pod vodstvom posebnega odbora proučevala to vprašanje Združitev okoliških občin z mestom trenutno tako dolgo ni aktualna, dokler ne bo sprejet novi zakon o avtonomnih mestih. Aktualno pa je sedaj vprašanje, če se bodo pri komasaciji podeželskih občin, ki se bo pričela v prihodnjih mesecih izvrševati, upoštevale tudi občine iz mariborske ožje okolice. Če te občine ne bodo priključene mestu, potem se bodo gotovo združile v večje upravne enote. Če pa je priključek mestu kolikor toliko gotov, potem pri sedanji komasaciji te občine ne pridejo v poštev in občani bodo kmalu vedeli, kaka usoda jim je namenjena.

☐ **Sestanek duhovnikov.** V četrtek, 19. t. m. bo ob pol 16 v frančiškanskem samostanu sestanek duhovnikov. Meditacijo ima kanonik gosp. dr. Cukala.

☐ **Ali je potrebno, da se kostanji na Aleksandrovi cesti posekajo?** Nedavno smo brali v listih, da se je na občini napravil sklep, da se košati kostanji od Trga svobode do Prešernove ulice in še naprej proti kolodvoru posekajo in, da se tam napravi asfaltirano sprehajališče. Med Mariborčani je silno neprijetno odjeknila ta vest, ker ogromna večina prebivalstva ne vidi prav nobene potrebe, da se kostanji na Aleksandrovi cesti posekajo. Aleksandrova cesta je na tem prostoru tako široka, da kostanji prav nič ne ovirajo prometa. Ako se bodo kostanji posekali, bo dobila Aleksandrova cesta od frančiškanske ceste tako žalostno sliko in bo podobna kaki dolgočasni madjarski vasi na vojvodinski ravnini. Kakor hitro bodo zginila lepa košata drevesa, bodo stare hiše na gornji strani Aleksandrove ceste strašno kazile sliko našega mesta, in tujec, ki bo prišel v Maribor, ne bo imel prav nobenega dopadenja do našega mesta. Stara hiša pivovarne »Union« in druge starine poleg nje, bodo strašno kazile lice našega mesta. Toliko se govori in piše dandanes, da naj privabimo tujce v naše mesto. Če pa bomo lice našega mesta s popolnim posekanjem dreves tako grdo skazili, potem se nam pač ni čuditi, ako bo tujec prišedši v Maribor zmajal z glavo in bo primerjal mesto Maribor kaki dolgočasni vasi v ogrski pustinji.

☐ **Karitativno predavanje** priredi Vincencijeva konferenca v četrtek, dne 19. t. m. ob 8 zvečer v dvorani Zadružne gospodarske banke. Predaval bo predsednik Karitativne zveze iz Ljubljane gosp. prior Učak. S tem predavanjem bo otvorjena vrsta karitativnih predavanj v Mariboru, na kar opozarjamo vse tukajšnje prijatelje krščanske dobrodelnosti. — Popoldne bo isti predavatelj imel isto predavanje pri tukajšnjih duhovnikih-tretjerednikih ob 4 v frančiškanskem samostanu.

☐ **Skakalnica v Rimskem vrelcu dobra.** Minulo nedeljo je preizkusil novozgrajeno skakalnico v Rimskem vrelcu znani mariborski smučar Jurič. Izvršil je s skakalnice celo vrsto skokov brez vsakega padca ter se izredno pohvalno izrazil o konstrukciji. Po njegovem mnenju je to najboljša skakalnica, kar jim imamo doslej v Sloveniji. Zlasti doskočišče je izborno izpeljano. Skakalnica bo v kratkem času slovesno blagoslovljena in otvorjena.

☐ **Smučarjem - začetnikom** se nudi izredno ugodna prilika, da se izvežbajo v sportu v smučarskem tečaju, ki se pričenja 20. januarja v Rimskem vrelcu. Udeleženci tečaja uživajo velike ugodnosti pri celotni oskrbi, poleg tega imajo za slučaj 10dnevne udeležbe v tečaju ugodnost polovične vožnje. Tečaj vodi priznani smuški strokovnjak gosp. Cerič.

☐ **Slovensko obrtno društvo v Mariboru** opozarja vse članstvo na predavanje, ki se vrši drevi ob 20 v restavraciji Orel. Predava dr. Rutar o bilanci našega gospodarstva v letu 1932.

☐ **Novi primarij mariborske bolnišnice.** Za primarija kirurgičnega oddelka mariborske splošne bolnišnice je imenovan dr. Bogdan Lavrič, dosedanji asistent na kirurgičnem oddelku klinike v Zagrebu. Novi primarij je že pred leti služboval kot asistent na kirurgičnem oddelku mariborske bolnišnice. Svoje novo službeno mesto nastopi predvidoma s 1. februarja. Mesto primarija kirurgičnega oddelka je bilo izpraznjeno pred 4 meseci z odhodom dr. Mirka Černiča v Ljubljano. Ves ta čas je vzorno vodil kirurgični oddelek mariborske bolnišnice dr. Slavko Vrbnjak.

☐ **Jutri premiera.** Jutri v četrtek bo v Narodnem gledališču premiera zabavne Langerjeve komedije »Spreobrnitev Ferdinanda Pištore«. Režira Joško Kovič, ki igra tudi glavno ulogo. V ostalih ulogah nastopijo Kraljeva, Zakrajškova, Savinova, Starčeva, Založnikova ter Kovič, Medven, Furijan, Rasberger, Grom, Harastovič, Tovornik in Gorinšek.

☐ **Umetno drsanje** pri Treh ribnikih se bo vršilo v nedeljo, dne 22. januarja in ne v petek, dne 20. januarja, kakor je bilo prvotno prijavljeno. Preložitev se je izvršila tako na željo drsalcev, kakor na željo občinstva. Drsanje se bo vršilo na velikem ribniku v popoldanskih urah. Delavci olepševalnega društva že pridno gladijo in polivajo led, da bodo imeli drsalci kristalno gladko ploskev.

☐ **Smrt uglednega moža.** Pri Sv. Martinu pri Vurberku je preteklo nedeljo preminul tamošnji ugledni in spoštovani posestnik Ignac Kumer. Dosegel je lepo starost 74 let. Pogreb blagega pokojnika bo danes v sredo popoldne ob 9 iz hiše žalosti na farno pokopališče k Sv. Martinu. Blagemu rajnemu svetila večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje.

☐ **Vinogradniki kupujejo gostilne.** Ker vinogradniki ne morejo prodati svojih vinskih pridelkov, so prišli na originalno idejo, da si oskrbijo v Mariboru in okolici gostilne. Tako je že pred leti sloviti vinogradnik mariborske okolice Andrej Janžekovič kupil gostilno in kavarno »Promenada« v bližini krčevinske šole. Pred nekaj tedni je kupil vinogradni veleposestnik Ivan Kren iz Plavča pri Svečini gostilno gosp. Katza, prej Simonič na Pobrežju. Gosp. Kren je znan ne samo v Mariboru, ampak tudi v Ljubljani s svojimi izvrstnimi specialnimi vini. Gostilno Laufer na Pohorski cesti je nedavno kupil Franc Šerbinek, vinogradnik iz slovitih Vrtič pri Svečini, brat bivšega oblastnega poslanca in znanega vinogradnika Ivana Šerbineka. Ormoška graščina je otvorila svojo vinsko točilnico na Koroški cesti. Pripravlja pa se še več prodaj gostilen v roke vinogradnikov.

☐ **Proti beračenju.** Bloki »Pomoč potrebnim« proti zlorabljenju beračenja na teritoriju mariborske mestne občine se bodo dobili zanaprej tudi pri inkasantih mestne plinarne in električnega podjetja. Pri tej priliki se javnost opozarja, da izkaznice vnovčuje edinole socialno-politični oddelek mestnega načelstva, kjer se obenem prepričajo, če je imejitelj nabranih blokov v resnici potreben podpore. Drugim osebam se nakaznice ne vnovčijo.

☐ **Peti večer zgodovinarjev** priredi Zgodovinsko društvo v Mariboru v četrtek dne 10. januarja ob 8 zvečer v čitalnici Študijske knjižnice. Predaval bo prof. Mirko Stupan o temi »Prevrat v mehaniki in začetek industrijskega veka«.

☐ **S pokopališča v smrt.** V Studencih pri Mariboru se je zopet dogodil žalosten slučaj samomora. 30letnega železniškega nastavljenca I. Vidmarja so našli obešenega. — Ko so prerezali vrv ter ga sneli iz zanke, je kazal še rahle znake življenja, ki so pa zamrli med tem, ko je dospel reševalni avto, da bi ga prepeljal v bolnišnico. Oživljajoči poskusi so bili zaman. Vidmar je še istega popoldne igral kot član godbe na pogrebu svojega tovariša. S pokopališča je prišel zamišljen in potrt ter je izvršil tragično dejanje brez navedbe vzroka.

☐ **Usodne posledice poledice.** V Taborski ulici se je ponesrečil včeraj 51letni natakar Gregoretič. Na ledeni cesti je padel ter si zlomil levo nogo pod kolenom. — Levo nogo si je istotako zlomil pri padcu na ledenih tleh 65letni posestnik Matija Blažič, doma iz Morja. — Oba ponesrečenca so mariborski reševalci zapeljali v bolnišnico.

Lojze Uršič:

Slovaško pismo

Med najnovejšimi slovaškimi književnimi izdajami zavzema prav gotovo pomembno mesto slovaški znanstveni slovar. Izdala ga je »Spoločnost slov. naučného slovnika« pod ured. univ. profesorja dr. Pavla Bujnaka in ob sodelovanju številnih sotrudnikov. Slovar (Slov. naučny slovnik, priručna encyklopedia vedomosti v troch dieloch red. dr. P. B. univ. prof., Litevna, Bratislava—Praha 1932, I.: 344 strani, II.: 379 strani, III.: 348 strani. Vsi trije deli imajo več sto eno- in več barvnih slik, načrtov in zemljevidov) ima marsikako vrlino, zato pa tudi vse hibe, ki so pri takem delu skoraj neizbežne.

Urednik navaja v predgovoru stališče, ki je bilo odločilno pri izberi in obravnavi snovi: izčrpno in obširjeno so obdelana specialno slovaška in češko-slovaška vprašanja, vsa druga pa le v toliko, kolikor so s temi v zvezi. Splošno so dajali prednost najnovejši dobi.

Slovaški del obsega mnogo slovaških soznačk za tujke, drobne razprave iz vseh kulturnih panog, številne monografije, katerih obseg je določen po stališču, omenjenem v predgovoru, pri čemer imajo manjše le prečesto značaj splošne površne informacije brez potrebne oznake, pri večjih, zlasti ki se tičejo slovaških vprašanj, pa dostikrat pogrešamo virov. Najposrečenejši tip življenjepisa se mi zdi sestavek, kjer se opisuje življenje tragično umrlega slovaškega znanstvenika in državnika dr. Milana Štefanika.

Izčrpno nas pouči oddelek z naslovom »Češkoslovenska republika«, ki sega od 166—288 strani in je razdeljen v 6 poglavij (Zgod. razvoj čsl. države. Zemljepis in prirodopis. Prebivalstvo. Organizacija države, Narodno gospodarstvo, Prosveta). Čeprav me mika, da bi o tem obširneje spregovoril, tega vendar ne bom storil, ampak se bom omejil le na opazke splošnega značaja ter na popravke, ki so nujno potrebni, pri vseh prispevkih, tikajočih se slovenskih in jugoslov. vprašanj, katera so v tej publikaciji zelo nesorazmerno in netočno obdelana.

Glavni hibi sta predvsem: pomanjkljiva organizacija sotrudništva ter nezadostna končna uredba obdelane snovi. Iz tega izvira potem nešteto posledic: da se nekatere stvari ponavljajo; da so nekateri zapisi zdaj taki, zdaj zopet drugačni; da so informacije, čim bolj segajo v neslovaški obzor zgrešene v izboru ali celo napačne. Navedem samo nekaj primerov, kjer prav gotovo ne gre za tiskarske napake: pod zaglavjem »Slovaški časopisi« se poroča, da je izhajala Solennia, zbornik molokontske učene družbe od l. 1809—1836. Pod naslovom »Slovaška literatura« pa vidimo letnici 1809—1830, kar ima tudi Vlček v svoji Zgodovini sl. l.

Mesto Cetinje ima pod geslom Črna gora 6000 preb., pod geslom Cetinje pa 5495 preb. Nedoslednost opazimo pri naslovih del posameznih pisateljev, ki so ponekod prevedeni v slovaščino, drugod pa spet ohranjeni v prvotnem jeziku. Številne so tiskarske napake zlasti pri tujih avtorjih. Nepravilno je razmerje v izberi in obdelavi jugoslovanskih vprašanj v primeri z drugimi. Navajam in popravljam po vrsti, začenši s Slovenci.

Pod geslom Slovenci je točna, kratka definicija, da smo jugoslovansko deblo (1.6 mil.), ki prebiva v SZ delu Jugoslavije, JV delu Avstrije in SV delu Italije. Tu se moram vprašati, zakaj ni rabil avtor imena naroda. Kakor bomo pozneje videli, je avtor, ki je pisal te sestavke nekako tendenčen tudi pri Hrvatih. O slovenskem jeziku ni posebne opombe, med tem, ko se vsaj na kratko opiše bolgarski, srbski, finski, irski in turški jezik. Videti je, da se avtorju ni zdelo vredno zapisati nekaj stavkov tudi o slovenščini.

Podobno je z našo slovensko literaturo. Informacija se glasi: Sl. lit. se začenja v 16. stoletju. (P. Trubar) kot protest. cerkvena literatura. Protireformacija ji ustavi razvoj, spet oživi v začetku 18. stol. Za preporod slov. jezika sta zelo zaslužna pesnik Vodnik in slavist Kopitar. Poleg njih največji slov. pesnik Prešern. Ilirizem, propagiran po Hrvatih, je prodrl tudi sem. Zastopniki nove literature: Koseski (tisk. napaka Kosecky), Ledinski, Toman. Iz pisateljev po ogrski revoluciji so najznamenitejši: Levstik, Jenko, Jurčič, Cegnar. Iz modernih: Gregorčič, Aškerc, Kersnik, Meško, Cankar, Novačan, Župančič. Zgolj naštevanje imen, med katerimi manjka še marsikdo, ki bi se moral imenovati. Pri takih-le informacijah, kjer moramo na čim manjšem prostoru čim več in čim izčrpneje povedati, se naj vzame splošna a točna označba obdobja, na katero naj se nazirajo skrbno izbrana imena, ki se naj še pod posebnimi gesli značilno opišejo; potem bo imel čitatelj vsaj medlo predstavo o glavni snovi.

Zanimivo je, kateri Slovenci so opisani posebej. Ne bom jih opredeljeval po stanovih in poklicih, ker jih je premalo zastopanih (10). Naprej je Ivan Cankar, ki ga je označil za modernega sl. pesnika, novelista in romantika ter tvorca slov. pesniškega jezika. Samo splošno. Izpustil je tudi naziv dramatik. Iz del se omenjajo Na klancu (Na prikrych cestah), Križ na gori (Križ nad horami) ter dramo Kralj na Betajnovi (Kral' na Betajnove). Navedba del je pomanjkljiva; nedoslednost je, da avtor naslove del prevede in jih zapiše le v slovaškem prevodu, ko bi jih v slovenski obliki mogel razumeti vsak izobraženec, ki se za to količkaj zanima.

Nerazumljivo je, kako je zašel sem Janez Čandek, o katerem poroča, da je l. 1613 spisal prvo slov. knjigo, ko je vendar Primož Trubar izdal že l. 1551 Abecedarij in Katekizem.

Kratka in skromna je notica o Finžgarju, ki ga pod naslovom »Slovenska literatura« ne omenja. Navaja: Veriga, Razvaline življenja (tisk. napaka) ter Deklo Ančko; vse v slov. obliki. Nekoliko manj je o Juriju Gabrijanu, ki da je avtor znane radikalne pesmi »Kranjska Slovenija«.

Izmed skladateljev je izbral J. Gallusa, slov. slikarstvo predstavlja R. Jakopič, slovenske slaviste Fr. Miklošič, ostale kulturne delavce pa troje imen: E. Gangl, dr. Vl. Ravnihar ter Ivan Hribar, o katerem je pomotoma zapisal, da je slovenski pesnik.

S tem je slovenski delež odpravljen, za človeka, ki količkaj pozna slovensko literarno življenje pa stvar še zdavnaj ni končana. Toliko se govori o slovanski vzajemnosti, o potrebi medsebojnega spoznavanja, kakor hitro pa pride prilika, da bi se to pokazalo tudi v dejanju, se izkaže, da je sicer mnogo dobre volje a še zelo malo znanja. Razumljivo se mi je zdelo nekako, da je Klabund v svoji svet. liter. zgodovini imenoval Stritarja, pesnika balad in Prešerna občudovalca nem. kulture. Razumljivo bi se mi zdelo še marsikaj. Če pa primerjam v tej izdaji naš skromni, brez vsakega načrta skrpucani slovenski delež s srbohrvaškim, ki je vsaj sedemkrat večji, moram zapisati, da se nam je storila krivica. Kriv pa je tega sotrudnik, ki se je tega dela brez posebnega znanja lotil. Čudno se mi zdi, da ni sodeloval kdo izmed takih, ki naše zadeve vsaj v glavnem poznajo, ali ki imajo zveze s Slovenci. Prepričan sem, če bi se bilo uredništvo obrnilo na tega ali onega (naslov, mislim, ne bi bilo težko dobiti) slovenskega kulturnega delavca, da bi bil rad in z ve-

Dnevna kronika

Kaj pravite?

V božičnem odmoru smo imeli priliko, da smo pregledali — nas je namreč več, ki nas je združila skupnost mišljenja in hotenja za versko obnovo našega ljudstva — in presojali raznovrstne, naše in inozemske revije, ki prihajajo v našo deželo, v hiše in hotele, v restavracije in salone, v čakalnice in prodajalnice. Prglistali smo tudi dolgo vrsto naših in drugih dnevnikov in tednikov; sestavili smo zapisnik prestav in predstav, kakor so se preteklo leto nudile našemu ljudstvu na trgih in odrih. In kakšna je bila naša skupna sodba? Valovi nenravnosti šume nad slovenskim ljudstvom in številni so potoki, po katerih teče književni strup v široke množice. Poglejmo si vso stvar podrobneje!

Podlistki so večkrat taki, da ne vzdrže več meja dostojnosti. Zaročni in poročni oglasi so v mnogih slučajih nastavljene mreže svobodne ljubezni za slabotna srca. Reklame v razgaljenih podobah razodevajo vso podrobnost ženske obleke in oblike. Po teh razstavah se posebno odlikujejo »Magazini« s svojim lahkomiselnim uredništvom, sotrudništvom in upravništvom. Na vse načine dokazujejo in razkazujejo žensko hvalo in čast, tako kakor da bi žena poleg lepega telesa ne mogla imeti tudi lepe duše. Skoraj vse slike in spise preveva senzacija in erotika. Mimogrede se pojavi kakšna pretkana »iskalnica« z vprašanjem: »Kje se koplje lepa vila?« Kjer in kadar podoba vsega ne doseže, dostavlja in popravlja pridejano besedilo, ki v drzni nenravnosti podobo še daleč presega.

Nikakor niso osamljeni članki, v katerih se zakon sramoti, zvestoba smeši, zakonska zveza ruši. Drobnim člankom se pridružujejo drobne črtice, katerih vsebina je toliko strupenejša, kolikor sijajnejša je njih oblika. Čitanje takih preračunanih povesti je nedavno v Zagrebu zavedlo 15 letno mladenko, da je gospodarju, pri katerem je služila, odvedla devetletno lepo, bogato deklico; to se pravi, ukradla dete in denar.

Nešteto so nevarnosti in številne so struge, v katerih se pretaka okužena slika in beseda, namenjena mladini in ljudstvu. Hoteli smo reči: edina sreča v nesreči je ta, da so take ilustrovane revije predrage, da bi jih brezdenarni kupovali: toda mlada radovednost jih dobi vsepovsod na ogled in posojilo. Vsako izdajanje denarja za tako blago so Judeževi groši, ki izdajajo v smrt, kar ima ljudstvo in mladina najvišjega in najlepšega. Mislili smo, da so še daleč mesta: Berlin, Leipzig, Dresden, Hamburg in Stuttgart: kjer imajo take reči domovinsko pravico; pa smo se prepričali, da so že tudi Jugoslovani in Slovenci v takih izdajah postali zelo iznajdljivi. »Osservatore Romano« se je o izvestnih »Ilustracijah« že pred dvema letoma 16. novembra 1930 izrazil z bridko pritožbo: »Ni jim dovolj, da so okužena mesta, še zadnji količek na deželi se drznejo okužiti s svojimi cunjami.«

In naši odri? Predvsem naš prvak: deželni in državni oder? Rekli so nam, da so v svojih uprizoritvah nedotakljivi, ker je meščanska kultura in morala drugačna kakor ljudska in selska. Slabo služi domovini in državi, kdor razločuje meščansko in ljudsko moralo in še slabše služi umetnosti in gledališču, kdor razlikuje meščansko in selsko kulturo. Kako ste rekli: nedotakljiv in zavarovan naj bo, kdor na mestnem odru ponižuje verski in nravni čut naših seljakov, našega ljudstva? Tudi milijonski dobiček ne odtehta moralne škode!

Ali je umotvor nenraven in škodljiv, če kaže greh in zločin? Vemo, da bomo vse prej ko moderni, če rečemo: Platon že je trdil tako. Očital je celo največjim grškim pesnikom, Homerju in tragikom, da so s pesniškim opisovanjem čuvstev in strasti vzbujajo v poslušalcih veselje nad njimi ter jih postavljajo v enako stanje. Florence Barclay († 1921), slovečа angleška pisateljica — in ženstvo more tvoriti prvo varstvo za lepo dejanje in življenje — je leposlovno poslanstvo pojasnila s sledečo izjavo:

»Moj cilj je ta: Nikoli ne zapiši niti ene vrste, ki bi prinesla tudi le senco greha v katerokoli družino! Nikoli ne riši osebnosti, ki bi zatemnile ideal onih, ki so jih ustvarile podobe mojih prejšnjih opisanih mož in žena! Dovolj je grehov na svetu, ni treba, da bi jih nam še pisatelji množili s svojo domišljijo. Preveč slabih src, preveč bolnih značajev živi med nami. Velik francoski znanstvenik in pisatelj je dejal: Edino opravičilo za pisateljevo fikcijo je: da je lepša ko resnica.«

Nismo tako tenkovestni, da ne bi pisatelju dovolili risanja tudi temnih strani življenja, vendar se naj to zgodi tako, da bo bralec ali gledalec vedel ali videl, da je senca le zaradi solnca, ki nekje sije nad nami. Slovensko ozemlje je pretesno in slovensko ljudstvo je premajhno, da bi ne nosilo posebne škode, če se tudi en sam njegov pisatelj s sumljivimi umotvori bori za lovorov venec.

Nikjer ni naroda brez preprostega ljudstva in nikjer ne more biti preprostega ljudstva brez ene in večnoveljavne morale. In ta morala ni nikakšen oklepen pas, ki bi se po okoliščinah širil ali ožil v svojih vtikih in stikih. Slovenci bomo obstali, če bomo vsepovsod moralni in idealni. Proč z nekrščanskim naturalizmom! To je naša prav aktualna dolžnost. — Z. S.

Pozor, pozor dame „U F.“
Nova zvezda na vidiku.

Koledar

Sreda, 18. januarja: Sv. Petra stol v Rimu; Priska, devica-mučenica.

Ljudsko gibanje leta 1932

Trebnje. Življenje v preteklem letu se je kakor drugod, tudi pri nas premaknilo. Oni, ki so bil pri kraju, so pač padli na tla in tako je bil napravljen prostor za nove. Rodilo se je 68 dečkov, 53 deklic, skupaj 212. Lansko leto jih je bilo 33 več. Umrlo pa je 33 moških in 32 žensk, skupaj 65. Poročenih je bilo 17 parov. Tudi novo leto obeta gibanje, saj jih je bilo v nedeljo kar osem parov oklicanih.

Ostale vesti

— **Župnik Blaž Brdnik na poslednji poti.** Obdravski Sv. Ožbalt je mrzlo soboto, 14. t. m. zbral dvanajst duhovnikov in za ta mali kraj mnogo ljudstva, domačinov in okoličanov, da so spremljali pokojnega župnika g. Blaža Brdnika na poslednji poti. Ob 9 je g. stolni dekan iz Maribora dr. Maks Vraber blagoslovil truplo pokojnikovo in vodil sprevod v cerkev. Po duhovniških molitvah za pokojnega gospoda je g. stolni dekan opisal njegovo življenje, njegovo vnemo za čast božjo in poudaril njegovo vdanost v voljo božjo, zlasti v zadnji bolezni, ki jo je junaško prenašal. Bolehal je že ves čas svojega pastirovanja v Sv. Ožbaltu. Nato je marenberški dekan g. Janko Messner ob asistenci gg. Bračiča iz Limbuša in Lovrenčiča s Kaple daroval za pokojnika sv. daritev ter vodil pogreb na pokopališče. Tam se je od njega poslovil v nekaj jedrnatih stavkih. Pevski zbor iz Brezna je pod vodstvom g. Sagaja ubrano zapel pri župnišču »Vigred«, na pokopališču pa »Blagor mu«. N. p. v m.!

— **Nasvet »Jutru«.** V nedeljskem »Jutru« z dne 15. jan. t. l. sem čitala duhovit članek »Slovenska katoliška cerkev«. Dopisniku tega članka svetujem, da se v kakem grškem slovarju ali konverzacijskem leksikonu informira, kaj pomeni beseda »katoliška«. — Gimnazijka.

— **Tombole in srečolovi.** Kr. banska uprava v Ljubljani opozarja vsa ona društva in privatne osebe, ki vlagajo prošnje za prireditev tombol, srečolovov in temu sličnega, da se je po § 12. točka 3. zakona o naknadnih in izrednih kreditih k proračunu državnih izdatkov in dohodkov za leto 1932-33 (Službeni list št. 16-3 iz leta 1933) tarifna postavka 99, povišana od dosedanjih 25 Din na 50 Din.

— **Iz pisarne kmetijskega oddelka.**

— **Izdelovanje regulacijskih načrtov.** Opozorilo Ljubljanske inženjerske zbornice. Ljubljanska inženjerska zbornica je naslovila na vse občine v dravski banovini, na katere se nanašajo določbe gradbenega zakona o obvezni izdelavi regulacijskih načrtov, okrožnico sledeče vsebine: »V smislu določb gradbenega zakona v zvezi z določbami Pravilnika za izdelavo regulacijskih načrtov gospoda ministra za gradbe od 14. junija 1932, Službeni list št. 78 od 1. oktobra 1932, je občina dolžna izdelati in predložiti pristojni oblasti v odobritev regulacijski načrt ter uredbo o njega izvajanju. Inženjerski zbornici je čast opozoriti županstvo (mestno županstvo), da se mora v smislu člena 34 navedenega Pravilnika poveriti izdelava regulacijskih načrtov, ako se ne izdelajo od lastnih občinskih tehničnih organov, strokovnim pooblaščenim osebam, ki morajo načrte v smislu člena 35 Pravilnika tudi podpisati. Gradbeni obrtniki v smislu določb Zakona o obrtih niso upravičeni izdelovati regulacijske načrte, temveč je ta posel pridržan pooblaščenim inženjerjem-arhitektom. Regulacijskih načrtov, ki niso izdelani od pooblaščenih oseb, pristojna oblast v smislu 3. odstavka člena 35 navedenega Pravilnika ne sme vzeti niti v pregled. Občine, ki bi poverile izdelavo načrtov nepooblaščenim osebam, se torej ne izpostavljajo le nevarnostim, da regulacijski načrt ne bo strokovnjaško izdelan, temveč tak načrt pred oblastmi sploh ne bi imel pravne veljavnosti. Z ozirom na navedeno je inženjerski zbornici čast opozoriti županstvo (mestno županstvo), da se posluži pri izdelavi regulacijskih načrtov pooblaščenih inženjerjev-arhitektov. Istočasno dostavljamo županstvu (mestnemu županstvu) seznam pooblaščenih inženjerjev-arhitektov, članov te zbornice, ki prihajajo za izdelavo regulacijskih načrtov v poštev.«

— **Kristusov mladec** (Življenje Piera Giorgia Frassatija) »je neizrečeno všeč vsem, ki so ga doslej čitali,« piše učiteljica. Knjigo so izdali akademiki kongreganisti, založil pa Glasnik Srca Jezusovega. 230 strani in 15 slik, tisk in slike na najboljšem papirju. V celo platno vezana knjiga stane 30 Din, broširana 25 Din.

— **K nesreči na šolskem odru.** V nedeljski izdaji smo poročali o nezgodi na odru jeseniške šole. Resnici na ljubo poročamo, da je bila nezgoda tako malenkostna, da ni prav nič motila poteka gled. predstave. Nobene zmede ni bilo, o opeklinah se pa sploh ne more govoriti.

— »**Franz Josefova**« grenčica urejuje redno odvajanje in je priporočljiva za duševne delavce, živčno slabe in žene.

— **Uganka umorjenca, ki ga je naplavila Mura, rešena.** Včeraj smo poročali, da je Mura v bližini Čakovca naplavila truplo neznanega moškega, na čigar telesu je bilo 26 ubodljajev z nožem. Pri pokojniku niso našli nobenih listin, iz katerih bi mogli sklepati na njegovo identiteto, pač pa so našli le prižigalnik. Orožniki so takoj uvedli temeljito preiskavo in ugotovili, da je umorjeni identičen s kmetom Ivanom Čišmežijo iz Gornje Bistrice, ki je izginil 26. oktobra preteklega leta. Orožniki so dognali, da je pokojnik živel z neko žensko, ki je imela pri sebi tudi svojega sina Ignaca. Po dolgem zaslišavanju je Ignac naposled priznal, da ga je nagovorila mati, naj skupno še z dvema drugima vaškima fantoma ubije Ivana. Nekega večera, ko je Ivan Čižmešija že spal, so omenjeni trije pili v njegovi sobi žganje in nato z noži navalil na spečega. Ko so ga 26 prebodli z nožem in mu s topim orodjem razbili lobanjo, so ga oblekli in zanesli v Muro, kjer je ležal tri mesece.

„Črna glava“ - „extrablond“ je produkt tridesetletnih izkušenj. To sredstvo vrne potemnelim lasem zaželjeno svetlo nijanso, dodatek »Haarglanz« pa konservira in krepi nežne, svetle lase in jim da istočasno prekrasni zlati sijaj. Vsem ljubiteljem naše staroznane kisikove poštijatve priporočamo uporabo sredstva »Črna glava« — »extrablond« z dodatkom sredstva »Haarglanz« in očal proti peni. Pazite na zelenobeli omot! 10

— **Pozor davkoplačevalci** — obrtniki in trgovci. Pridobninsko napoved za leto 1933 je vlagati pri davčni upravi do konca meseca januarja t. l. Vse potrebne tiskovine kakor: **Davčna prijava za pridobnino** — pola 1 Din; **Davčna prijava** za pavšalno plačevanje **poslovnega davka** — komad 1 Din; **Pripomoček za sestavo pridobninske napovedi** — komad 2 Din ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Istotam se dobe tudi ostale davčne tiskovine za uslužbenski davek, rentni davek, družbeni davek itd, pola stane 1 Din.

— **Ljudje, ki trpe na hudem zaprtju** in jih vrhu tega muči preobilica krvi v spodnjem delu telesa, valovanje krvi proti možganom, glavobol in utripanje srca ter trpe na obolenjih sluznice debelega črevesa, ranitvi istega, hemeroidih in tvorih,, jemljejo zjutraj in zvečer četrtinko naravne **»Franz-Josef«** grenčice. Vodilni zdravniki kirurgičnih zavodov izjavljajo, da so z najboljšim uspehom uporabljali **»Franz-Josef«** vodo pred in po operacijah. **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Celje

Iz državne službe. G. prof. Janko Presker, ki je bil koncem preteklega šolskega leta odpuščen iz državne službe, je reaktiviran.

Na IV. prosvetnem večeru, ki se je vršil v ponedeljek zvečer v mali dvorani Ljudske posojilnice, je predaval g. industrijalec I. Avsenek iz Ljubljane o evropskih gospodarskih enotah. Najprej je v uvodu g. predavatelj podal pojem gospodarska enota, nato je v daljšem govoru orisal sedanje evropske gospodarske enote. Dalje časa se je zadržal pri vprašanju Podonavja in balkanskih držav, s posebnim ozirom na Jugoslavijo. Razpravljal je tudi o Rusiji, ki je gospodarska enota zase, o društvu narodov in o revizijskem vprašanju, kolikor pride v poštev z gospodarskega vidika. Navzoče občinstvo je bilo gospodu predavatelju za njegova tehtna izvajanja zelo hvaležno in bi želeli, da bi ga kmalu zopet imeli priliko slišati.

Prvakinja v umetnem drsanju v Celju. V ponedeljek zvečer in v torek popoldne je nastopila na drsališču v mestnem parku prvakinja v umetnem drsanju gdč. Hilde Holovsky.

Dekliški sestanek KPD bo drevi ob pol 8 v Domu v Samostanski ulici. Pridite vse.

Umrl je včeraj ponoči v 59. letu starosti Berger Franc, gostilničar in trgovec v Celju, Kapucinska ulica 1. Pogreb pokojnika bo v četrtek ob 3 popoldne na mestno pokopališče. — Zadnje dni so umrli: Bele Martin, 2 leti star, sin posestnika iz Plati pri Šmarju; Navodnik Neža, 43 let stara, žena posestnika od Sv. Florjana pri Šoštanju; Žerjav Anton, 26 let star, brezposelni delavec iz Creta pri Celju; Kregar Anton, učitelj iz Sv. Andraža v slovenjegraškem okraju, 35 let star. Naj počivajo v miru!

Koncert našega najmlajšega violinskega virtuoza Mirana Viherja se bo vršil v Celju dne 1. februarja t. l.

Izredni občni zbor SSK Celje se bo vršil dne 23. t. m. ob 8 zvečer v mali dvorani Celjskega doma.

OVOMALTINE izborno hranivo za oslabele in bolne otroke. Brezplačno poskusno kuhanje pri Jagodiču — v sredo 18. t. m. na Glavnem trgu in v četrtek 19. t. m. v podružnici: Gubčeva ulica.

Redni letni občni zbor celjskega železničarskega godbenega društva se bo vršil dne 28. t. m. ob 7 zvečer v društvenem lokalu pri »Braniboru«.

Mladoletna pokvarjenka. Neka mladoletna deklica, ki je pa že popolnoma pokvarjena, je ukradla neki gospe na Lavi lakaste čevlje, vredne 120 Din. Skrila se je v svinjak v celjski javni bolnišnici, kjer jo je izsledila celjska policija. Pri tem je prišlo na dan, da je pred časom, ko se je zdravila v tukajšnji javni bolnišnici, ukradla neki bolnici nov predpasnik in nove rokavice, tudi vredno 120 Din.

Proti gripi

se doseže dober uspeh s Togal tabletami. Če mnogi zdravniki z uradno potrjenimi uverenji potrjujejo učinkujoče delovanje Togal tablet, potem lahko tudi Vi z zaupanjem kupujete to zdravilo. Togal tablete se dobe v vseh lekarnah. Odobr. od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 1437 od 5. II. 1932

Ptuj

Vlomi na dnevnem redu. V Halozah, kjer so hiše raztresene, so se začeli strahotno množiti vlomi. V Skrbljah pri Majšpergu so obiskali vinsko klet posestnice Marije Kodrič, ki je bila slučajno odsotna ter je pustila na domu le gluhonemo žensko. Odpeljali so ji iz kleti hektoliterski sod z vinom vred. Nato so vlomili v stanovanje ter pobrali vso slanino in meso. — V Krčevini pri Vurbergu so okradli tatuni posestnika Antona Kamlerja. Iz delavnice so mu odnesli vso kolarsko orodje.

Usodepolna zamenjava steklenic. Tovarniškemu delavcu Štefanu Korošcu iz Budine pri Ptuju se je zahotelo zjutraj, ko se je prebudil, požirka žganja. Segel je na omarico po steklenico, v somraku pa je napravil usodno zamenjavo. Zgrabil je namreč steklenico salmijaka, ki ga je občutil šele takrat, ko je napravil nekaj požirkov. Nemudoma so ga spravili v ptujsko bolnišnico, da ga rešijo usodnih posledic neprevidne zamenjave.

Napredovanje. Napredoval je iz 6. v 5. položajno skupino šef ptujske bolnišnice primarij dr. Aleksander Kühar.

Brez vitamina „C“ ni življenja
Zato kupujte „Jaffa“ pomaranče!

Kamnik

Premalo poznamo še vse lepote in krasote naše domovine. Društvo »Kamnik« nam s svojimi skioptičnimi predavanji večkrat nudi priliko, da jih spoznamo in tem više cenimo. V četrtek zvečer nam bo predaval predsednik društva dr. Žvokelj o svojem potovanju čez Sarajevo, Dubrovnik, Kotor, Cetinje in Split ter nam pokazal nad 50 krasnih slik iz sončne Dalmacije. Predavanje bo brez dvoma vzbudilo mnogo zanimanja.

Kranj

Za ohranitev nedeljene predoseljske občine. V gasilsko gospodarskem domu na Primskovem, kjer je sedaj sedež predoseljske občine, so v nedeljo popoldne zborovali občinski odborniki. Med drugimi tekočimi zadevami so morali predvsem rešiti vprašanje oblike bodoče občine. Z veliko večino glasov sta bila sprejeta dva sklepa: 1. širši predlog občinskega odbornika g. Fr. Sajevica iz Gorenj, naj občina ostane seveda povsem neokrnjena ter naj pridobi še vas Čirčiče, ki po razkosanju občine Hrastje ne ve, kam naj pripade. Kokra in Sava naj mejita med kranjsko in predoseljsko občino; 2. prav tako je bil sprejet predlog občinskega odbornika g. Čuka, naj se ohrani nedeljena sedanja oblika predoseljske občine. Občina taka kot je ima dovolj prebivalcev — nad 4000 —, zadostno davčno moč, urejeno farno, katastralno in šolsko občino. Po priključitvi Huj in Klanca kranjski občini bi občina Predoslje predvsem trpela na izgubi davčne moči. Občinski odborniki s Huj in Klanca za ta dva predloga niso glasovali, češ, da ne predstavljata volje ljudstva. Če bi se vprašalo za mnenje prebivalstvo obeh vasi, bi se večina odločila za sprejem v Kranj. Boj med kranjsko in predoseljsko občino za vasi Huje in Klanec bo hud, ker tako ena kot druga stran ne bo hotela odnehati.

Osebna vest. Davčni inspektor in šef davčne uprave v Kranju g. Josip Tajnik je zaprosil za upokojitev. V Kranju je služboval 23 let.

Sneg s pločnikov. Potrebno bi bilo, da občina izda na hišne posestnike ukaz, naj pločnike pred svojimi hišami temeljito očistijo, ker je res nevarnost, da človeku semintje spodrsne, zlasti, ker zadnje dni sneg vedno nanovo naletava in tako pločniki nikdar niso čisti.

Cerkveni vestnik

SVETOVNA OSEMDNEVNICA

Enoten nastop proti vedno bolj prodirajočemu brezboštvu ovira razkol med krščanskimi cerkvami. Ta globoki prepad je mogoče premostiti le z združeno molitvijo bratovske ljubezni. Željo po edinosti posebno živo očituje svetovna osmina, ki jo bo ves krščanski svet pričel danes.

To osemdnevnico je začel leta 1908 anglikanski časopis za zedinjenje krščanstva in misijone, Lamp. Takoj so se pridružili tej osemdnevnici tudi mnogi katoličani. Čez dve leti je izdajatelj »Lampe« P. Paul prestopil v katoliško Cerkev in z njim vsa »družba spravе«, ki jo je sam ustanovil. Leta 1909 je potrdil in blagoslovil to osemdnevnico Pij X. in mnogi nadškofje in škofje so jo odobrili in priporočili. Pridružila se ji je tudi anglikanska cerkev. Benedikt XV. je osemdnevnico s posebnim odlokom odobril 25. februarja 1916 in podelil vsem, ki jo opravijo, popolni odpustek pod navadnimi pogoji. Svetovni kongres protestantskih in vzhodnih cerkva l. 1920 jo je sprejel tudi za svoje vernike. Leta 1921 so sklenili vsi katoliški škofje Združenih držav, da bodo obhajali osemdnevnico v svojih škofijah. Sedanji sv. oče Pij XI. je prav tako odobril, blagoslovil in vsem vernikom priporočil osemdnevnico; tudi sam se je bo udeležil, daroval bo v ta namen eno sv. mašo.

Prvič po reformaciji oblegajo sedaj katoličani in protestanti, združeni v velikih množicah, z javnimi molitvami nebo za edinost Cerkve. Kateri samostan, kateri zavod, katera družba, kateri posamezni katoličan se ne bi z veseljem pridružil tej križarski vojski molitve?

Osemdnevnica se začne na praznik »stolice sv. Petra« — danes — in se konča na praznik spreobrnjenja sv. Pavla, 25. januarja.

Vsak dan osemdnevnice se moli le sledeča molitev:

Antifona: »Naj bodo vsi eno, kakor ti Oče v meni in jaz v tebi; naj bodo tudi oni v nama eno: da bo svet veroval, da si me ti poslal.« (Jan 17, 21.)

V.: Jaz ti pravim: ti si Peter.

Odg.: In na to skalo bom zidal svojo Cerkev.

Molitev. Gospod Jezus Kristus, ki si rekel svojim apostolom: »Mir vam zapustim, svoj mir vam dam«, ne glej na moje grehe, ampak na vero svoje Cerkve, in utrdi jo po svoji volji v miru in edinosti. Ki živiš in kraljuješ Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Naše dijaštvo

Akademska Marijina kongregacija pri oo. jezuitih ima svoj sestanek nocoj ob 19.45 v navadnih prostorih. — Prefekt

„DIVJA-KOŽA“
Ljubljana - velesejem
sprejema za svojo dražbo kožuhovino do dne 21. t. m. Kot kupci so najavljeni domači in inozemski interesenti. Nemudoma pošljite kože.

seljem — ustregel. In tako bi tudi bilo pravilno ter naj velja za bodočnost.

Hrvaški delež je neprimerno večji. Poleg izčrpnega poročila o hrv. literaturi in znanstvu, se vrste kratke biografije slovstvenikov, (Gjalski, Domjanić, Dečman, Došen, Gaj, Držić, Kozarac, Krleža, Mažuranić, Palmotić, Vojnović itd.), znanstvenikov (Daničić, Gorjanović, Kukuljević, Rački itd.), politikov (Barić, Radić, Trumbić itd.), škofov (Agalić, Bauer, Strossmayer) in drugih javnih delavcev. Popraviti je treba tiskarske napake: Damjanić v Domjanić, Hranjlović v Hranilović, Kvapinska jama v Krapinska. Napačna je trditev, da je J. Kozarac srbski romanopisec. Majhna notica je tudi o Matici Hrvatski in Ilirizmu, itd. (Gaj, Drašković).

Pod geslom Hrvati, jih opredeli avtor kot del srbohrvatskega naroda, od Srbov da jih deli samo pismo in vera.

Srbski delež je močno zastopan po imenih vladarjev, literatov, znanstvenikov in politikov. Napaki Madosim C. ter Nemajići se morata popraviti v Maksim C. in Nemanjići. Nikola Tesla ni Hrvat, ampak Srb (avtor ga je imenoval med Hrvati). Srbe opredeli kot slovanski narod na SV Balkanu po izvoru najverjetneje s Povislija. Napačna je trditev, da so Srbi gr. katol. vere.

Nerazumljivo se mi zdi, zakaj ne rabi avtor teh sestavkov za vse štiri jugoslovanske narode iste terminologije. Za Srbe in Bolgare zapiše, da so narod, Hrvatje so le del srbohrvatskega naroda, Slovenci smo jugoslovansko deblo. Radi resnice in jasnosti, naj se v bodoče v tem vprašanju pravično postopa!

Kratki notici sta o srb. jeziku in Matici Srbski. »Srbska literatura« je nestrokovno obdelana: brez karakteristik, le da ta z imeni. Vinodolski zakon ni srb. spomenik iz dobe Nemanjićev, pač pa hrvatski

Pod geslom Srbija, slede glavna dela z imeni vladarjev iz srb. zgodovine.

Imenujejo se tudi glavna jugoslovanska mesta in pokrajine. Pri Bosni je tiskarska napaka: število brebivastva ni 190.000, ampak 1,900.0000. Najvišji vrh v Dinarskih alpah ni Triglav, ampak Troglav. Poroča se izčrpno še o Jadranskem morju, Jadranskem vprašanju, Balk. polotoku, Balkanskih vojnah.

Jugoslavija v celoti je predstavljena z imenom vladarja, grbom, zemljevidom ter daljšim sestavkom, ki vsebuje glavne podatke o geo-političnem položaju, prebivalstvu in gospodarstvu. Že takoj v začetku je med pokrajinami, ki sestavljajo Jugoslavijo, izpuščena Kranjska. Netočna je trditev: industrija je še v začetkih, ovira jo pomanjkanje premoga. Iz rudarstva se naštevajo samo trije premogovniki (Trbovlje, Sinj, Raška) ter dva železokopa: Prijedor in Vareš. Obdobje 1929—31 je pravilno označeno in imenovano, se pa po nepotrebnem dvakrat ponavlja. Pod A se mora letnica 1930 popraviti v 1931, ker so bile volitve v nar. skupščino tega leta. Splošno se referira o zgodovini postanka Jugoslavije.

Četrti jugoslovanski narod, Bolgari, je zastopan po zemljividu, grbu, izčrpnem zem. in zgod. sestavku ter po sila revni notici o literaturi in jeziku.

Če pregledam še enkrat te skromne vrstice, moram priznati, da je v jugoslovanskih vprašanjih ured. publikacije pokazal več dobre volje kakor resničnega znanja. Temu priznanju pa moram dodati: pri izdaji take publikacije, s katero se hoče zamašiti vrzel v slovaš. kult. življenju, bi morali izdajatelji posvetiti več pozornosti tako organizaciji in izboru sotrudnikov kakor tudi podrobni ter končni ureditvi obdelane snovi. — To veljaj za bodočnost! — Bratislava, 13. jan. 1933.

Misijonarji - domačini

Domači duhovniki v misijonskih pokrajinah od leta do leta rasto. Vsepovsod se gradijo semeništa za domač naraščaj, ki naj polagoma sam v roke vzame vso veliko kulturno misijo katoliških evropskih misijonarjev. Zakaj le ta bo najlaže doumel duševnost svojega naroda, pa mu na svoj način delil novo kulturo in novo, vse poživljajočo vero. Preteklo šolsko leto je imela Kitajska 2000 gojencev več kot lepo prej. Široke plasti, ki so trenotno zbegane od komunističnih agitacij, bodo kaj kmalu potrebovale učitelje domače krvi, zakaj tujci bodo morali zapustiti njih zemljo. — Parola nacionalistov, kater bude boljševiki, namreč zmerom močneje doni: Proč s tujci! — V Indiji opravlja duhovniška opravila že 27 odst. domače duhovščine. V 34 področjih, ki jih upravlja »Propaganda Fide«, delujejo domačini, a v 9 škofijah je število indijskih duhovnikov enako številu tujih duhovnikov. Zgrajenih je že 30 malih semenišč s številnimi gojenci, a v 16 velikih semeniščih je nad 1000 bogoslovcev. — Na Kitajskem (kot smo omenili) so razmere še bolj vesele. Sedemnajst misijonišč je povsem izročenih v upravo domačemu duhovništvu. V 79 deških semeniščih je okrog 5000 gojencev, a v 14 velikih semeniščih nad 1000 bogoslovcev.

V Indokini, kjer najbolj uspevajo misijoni na vsem azijskem kontinentu, je domače duhovstvo že prekoračilo število tujih misijonarjev in ni daleč čas, ko bo ta cvetoča misijonska zemlja izročena vsa v upravo domačega klera. Tu ima domala sleherni cerkveni okraj svoje lastno semenišče. Na polotoku Malaki ima svoje prostore eno od najslovitejših bogoslovnic na Daljnem Vzhodu, v Pemangu, ki je dalo doslej že nad 100 duhovnikov-mučencev! Dve misijonišči na Bororeju odpirata svoji bogoslovnici. — Japonska je zlasti rodovitna v domačih duhovnikih, dasiravno je tam misijonsko delo najtežje, zakaj Japonec sprejema z zapada le tehnično kulturo, duhovne kulture se pa krčevito oklepa le one, ki so jo izročili dedje. Tako je tudi versko nagnjen Japonec ali k ateizmu ali šintoizmu. Vendar pa je tudi tu nad 500 domačih gojencev v katoliških semeniščih. — V Afriki, kjer so začeli odpirati semeništa šele zadnja leta, so duhovniški poklici izredno številni. V sami Ugandi je že nad 400 semeniščnikov, ki so razdeljeni na tri velike zgradbe; prav tako v Kenyji in področju Galla. V zapadni Afriki je od Nigerije do Senegala že nad 30 semenišč. Sam Kamerun ima nad 100 bogoslovcev, a Kongo nad 1000! V Tanganyki in Nyssi je nad 1000 gojencev v deških semeniščih in nad 150 bogolovcev. Južna Afrika ima 4 velika semeništa, a Madagaskar 6 s 350 bogoslovci! — Tudi Oceania raste v tem pogledu, vendar je tam delo težavnejše radi prevelikih razdalj med posameznimi otoki. — Nova Kaledonija, Wallis, Samoa in Fidži otoki imajo 4 semeništa z več kot 100 gojenci. Semeništa so osnovana celo na Alaski in Ognjeni zemlji... Cel svet je že obšla misel katoličtva, malone v vse koče primitivcev je segel glas Kristusov in ljubezen prvega krščanstva, ko še ni bilo bratske mržnje in krivičnega mamona. Tedaj je vladal krščanski komunizem nad verniki, ki pa se je seveda kaj kmalu zgubil. Človek je pokazal svoj človeški element. Vendar pa se nam zdi, da je že zaradi tega neizmerne vrednosti ta kulturna misija evropskih misijonarjev med črnimi, rumenimi in rdečimi narodi, ker tako duhovni Evropci nekako popravljajo vnebopijoče krivice, ki so jih prinesli evropski pustolovci tekom zadnjih petih stoletij...

Zimski sportni vlak vozi sleherni dan nove smučarje na bele planine. Saj so komaj učakali, da se je začela prava zima, ki jim bo nudila toliko prijetnih uric.

Pevka konvertitka

Bruna Castagna, slovita pevka, ki biva trenotno v Avstraliji s svojo pevsko družbo, se je dala te dni krstiti kot katoličanka. Ob tej priliki je povedala: Moj oče ni bil katoličan, raje sovražnik katoličtva, zakaj zmerom je budil med nami ozračje, ki nas je oddaljevalo od cerkve. Kljub temu so se v družini ohranila nekatera znamenja katoliških običajev, kakor na primer znamenje sv. križa. Zmerom sem se pred nastopom prekrižala. Ko sem čakala v Sidneyu prvega nastopa, sem nenadno začutila tak strah, da sem se neprestano križala. Nisem se razumela. O tem sem pripovedovala svoji prijateljici Ani Suranni. Ta me je napotila h katoliškemu duhovnu, patru de Francescu, ki me je poučil v katoliški veri in me naučil moliti. Danes nimam več strahu. Pred slehernim nastopom sem mirna. Po vsem tem ne morem drugega reči, kot da je po krstu moje življenje povsem izpremenjeno in moje srce plava v sreči in miru...

Aimee Pherson, ustanoviteljica in voditeljica ene od največjih ameriških verskih občin, ki je znana po svojih fantastičnih tempelskih zgradbah in glasnih reklamah, leži trenotno v Los Angelesu na smrt bolna. V njenem templu pa molijo »zvesti verniki« dan in noč za zdravje svoje lepe pridigarce.

Spomin na španski puč... Eden od težko ranjenih komunistov v bolnici.

Velemesto brez tramvaja

Pariška občina je radi zmerom večjega prometa sklenila, da bo tekom petih let opustila ves tramvajski promet, na njegovo mesto pa bo stopil avtobus, s katerim se vrši promet laže in hitreje. V ta namen je že votirala občina 500 milijonov frankov in že v prvi polovici tega leta bo dala na ulice 300 avtobusov. London, še bolj prometno mesto, je to že pred leti storil.

Spomenik Neznanega vojaka. Zvezno vojno ministrstvo na Dunaju je izkopalo na nekdanji italijanski fronti ostanke enega od avstrijskih padlih vojakov, pa te prenesla v novi grob, kjer naj večna luč sveti spominu padlih junakov.

Ogromna knjižnica

Slovito biblioteko British-muzeja v Londonu, ki ima nad 4 milijone knjig (te so složene na policah, če bi te police postavil eno poleg druge, bi zavzele dolžino 88 km!), trenutno znova katalogizirajo. Da vidimo, kak obseg dela dajo take knjižnice, moramo vedeti, da je 75 knjižničarjev, od katerih je imel vsak po tri pisarje, delalo polni dve leti samo pri črki A! Da bi ti ljudje izdelali ves katalog, bi potrebovali 35 let. Ta katalog bo imel 165 tiskanih knjig velikega formata, a sleherna teh knjig bo imela po 2000 strani.

Časopis šestih jezikov

Že od aprila preteklega leta izhaja v Johannesburgu časopis, ki je vedno tiskan v šestih jezikih: v angleškem jeziku, v jeziku Afrikandov, Zulov, Ksosov, Lesutov in Sechuanov. Na ta način je postal ta časopis vodilen za Južno Afriko in si je že v tem času pridobil več tisoč naročnikov. Kakor pa je ta list v svojem uvodu povedal, bo prinašal predvsem poročila, ki bodo zanimala vse južnoafriške črnce in jih hkrati izobraževala. Poleg tega pa misli list občutje skupnosti teh južnoafriških rodov okrepiti in kolikor se da, medsebojna nasprotstva izgladiti. V uredništvu lista so Evropci in domačini kot enakovredni delovni člani. Vsak teden obravnava list o razmerah ameriških črncev. Že nekaj časa poskušajo v listu (nekateri belci) razprezati zgodovino Bantu-črncev, o njihovih prednikih, o njihovi pradomovini in sedanje mpoložaju v družbi ostalih južnih Afrikancev. Nič se ne obotavljajo pisci te rubrike pred težavnim delom; saj vendar nimajo Bantu-črnci nikake pisane zgodovine, tudi ne kulturnozgodovinskih ostankov, marveč le ustno izročilo.

Banke se zapirajo

Pred dnevi je bilo objavljeno letno izvestje Controller-ja of the Curency, katerega ta navadno vsako leto predloži senatu; to izvestje ugotavlja, da je bilo v zadnjih 12 letih točno 10.000 bank, od teh jih je bilo v zadnjih štirih letih 6000 zaprtih. V letu 1932 je zaprlo nad 1100 bank svoje prostore. Največji delež tega poraznega števila pade seveda na podeželne banke, kjer se kriza radi padca agrarnih produktov najbolj pozna.

Svetilni stolp za avtomobilski promet, kakršni so postavljeni na avtomobilski cesti od Catorda proti Londonu. Imajo pa ta namen, da dajo avtomobilistom smerno orientacijo. Postavljeni so namreč tako, da so že od daleč vidni. Ponoči kažejo pot obračajoče se luči.

Indija v številkah

Angleška vlada objavlja rezultate zadnje statistike ljudstev v Indiji. Indija ima 353 milijonov duš, tako da pride po številu prebivalstva takoj za Kitajsko. Na četvorno miljo odpade v Indiji povprečno 191 duš, v Beludžistanu pa le 9. Vprašanje je, od česa žive ti milijoni! Službo in delo ima le 154 miljonov prebivalcev, med katerimi je 49 milijonov žensk. Največ je kmetovalcev. Industrija daje kruha okrog 15 milijonom ljudi. — Vsemu temu nad tristomilijonskemu narodu gospodari 168.000 Evropcev...

Mesto sredi pragozda

Londonski dnevniki poročajo o novem mestu, ki je v kratkem času čudežno zraslo sredi neprodirnega pragozda na velikem avstralskem otoku Novi Guinei. Nobena pot ne veže tega mesta z zunanjim svetom. In vendar so nastala moderna železobetonska poslopja s pomočjo dvigal in strojev, ki so prišli iz Avstralije oziroma Kanade. Ta čudež je velika zmaga sodobnega letalstva. Nova Guinea se deli v dve približno enaki polovici: nizozemsko in britsko. Slednja obsega zdaj tudi predvojni nemški del otoka, nekdanjo deželo cesarja Viljema. Leta 1927 so našli angleški raziskovalci, kakor smo že poročali, v oddaljenem, težko dostopnem kraju izdatna zlata ležišča. Britska uprava je razmišljaja o gradnji ceste do zlate dežele, a kmalu se je prepričala, da bi naletel načrt na nepremagljive težkoče. Saj bi bilo potrebno skrčiti v ta namen pot skozi pragozd in celo zgraditi predore skozi trojno, nad 4000 m visoko gorovje. Razen tega bi bilo potrebno stalno varovati promet pred napadi divjaških domačinov. Sploh je notranjost otoka slabo poznana in skriva neštevilne nevarnosti. Vsled tega je sklenil britski namestnik na temelju poročil izvedencev, da se bo poslužil letalstva. Na Angleškem so zgradili jato posebnih, za tropsko podnebje primernih dvokrovnikov s kovinskim ogrodjem. Prenašala so na to eno leto in pol v okraj Bulalo, kjer so našli zlato, vse potrebno: sestavne dele črpalk in trebilnic, mogočnih motornih plugov, električnih strojev itd. Strojniki, ki so dospeli z letali, so takoj sestavljali in prožili stroje. Iztrebili so potreben del mrkega pragozda in zgradili mesto z ulicami, javnimi poslopji in trgi. Zdaj šteje skoraj 2000 prebivalcev. Vse hiše so opremljene z električno razsvetljavo, vodovodom, kopalnicami, hladilniki za živila. Mestna elektrarna deluje zdaj s 4000 kilowati. Razen tega imajo po rudnikih, žagah in drugod tudi več parnih strojev. Letala, ki redno prinašajo živila in pošto, so edina vez tega edinstvenega mesta z ostalim svetom.

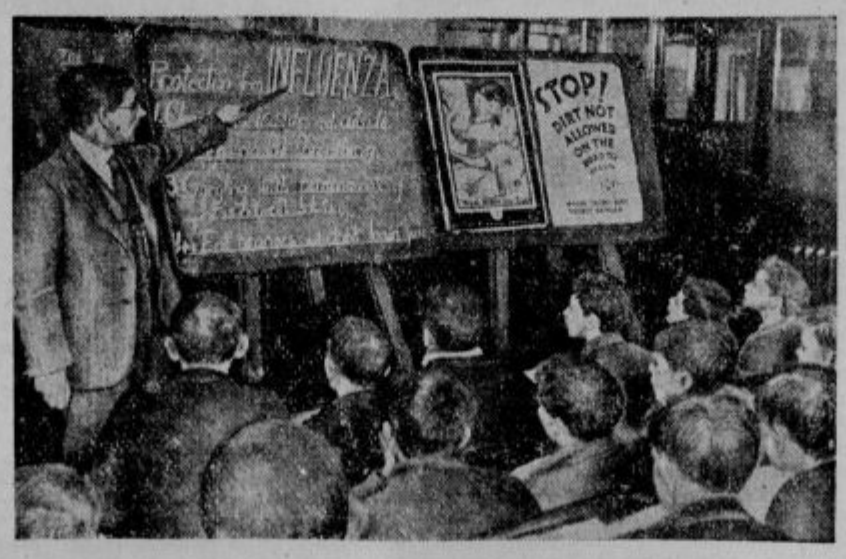

Z nastopom mrzle letne dobe se je pojavila tudi gripa. Posebno močna epidemija divja na Angleškem, ki je že blizu 700 žrtev ugrabila (med drugimi znano letalko Spooner). Radi tega so uvedle vse angleške zdravstvene oblasti splošen pouk za obrambo pred gripo. Slika: Učitelj je priredil »uro gripe«, kjer posebno opozarja na nevarnost te bolezni, katero je tako lahko nalezti.

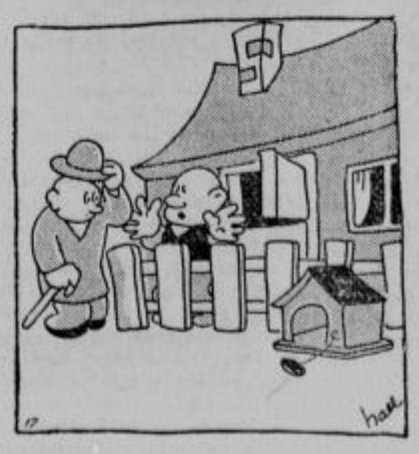

»Dober dan! Rad bi si ogledal vašega hudega psa, katerega kanite prodati.«

»Da, da! Zelo obžalujem, gospod kupec, ponoči mi ga je nekdo ukradel...«

Žensko delo in brezposelnost

O ženskem delu in njegovih posledicah v sedanji delovni krizi razpravlja v »Hochlandu« Otto Michalke. Med drugim piše:

Žensko delo postaja vprašanje celokupnega svetovnega gospodarstva. Zaenkrat bomo skušali to vprašanje obvladati v okviru narodnih gospodarstev, povsodi pa se bo pokazalo, da ga je treba rešiti z mednarodnimi uredbami, prav kakor delovni čas in mezde, kajti tudi ono vpliva na svetovni delovni trg. Še se kažejo v obsegu ženskega dela po posameznih deželah znatne razlike, toda razvojna smer je javna in pregledna. Če primerjamo mednarodno statistiko o pridobitnem delu v vseh deželah, kjer vodijo statistiko, se nam pokaže naslednji uspeh: od moškega prebivalstva je zaposlenega v pridobitnem delu dve tretjini, od ženskega pa ena tretjina. To pa brez razlike v agrarnih kakor tudi v industrijskih deželah, kar se tiče moškega deleža na pridobitvenem delu; pri ženskem delu je razlika ta, da se zviša njegov delež v agrarnih državah na 38 odstotkov celokupnega ženskega prebivalstva, v industrijskih državah pa pada na 24 odstotkov.

Pri vsem tem se kaže v posameznih deželah vendarle precejšnja razlika. Poprečni delež moškega dela s 63 odstotki se dviga v Franciji na 70 odst. vsega moškega prebivalstva, tako da more veljati ta dežela kakor najbolj delavna; vrhu tega zaposluje Francija v pridobitnem delu tudi najvišje število ženstva med vsemi industrijskimi deželami, to je 37 odst. celokupnega svojega ženstva. Najnižji poprečni odstotni postavek svojega moštva tudi danes še zaposluje Turčija, to je 54 odst.; tudi žensko delo ne dosega poprečne višine — Turčija je agrarna država — in izkazuje samo 24 odstotkov. Tu so pač še vidni učinki dosedanjega ženskega položaja, podobno kakor v Grčiji — 13 odst. ženstva se peča s pridobitnim delom — in posebno tudi v Španiji, kjer je samo 9 odstotkov vsega ženstva zaposlenega v pridobitnih poklicih.

V kolonialnih deželah kakor v Kanadi, Avstraliji in Južni Afriki žensko delo istotako ne igra skoraj nobene vloge (večinoma se peča s pridobitnim delom samo po ena desetina ženstva); nekoliko višji je odstotni postavek v Združenih državah, namreč 16 odst. Mezdna politika po vseh anglosaških deželah se je ravnala po načelu, da se z visokimi plačami zvišuje notranja kupna moč; tako je mož zaslužil dovolj, da je sam vzdrževal družino. Bogastvo in tradicija sta vplivala na počasnejši razvoj ženskega dela na Holandskem, v Angliji in v sorodnih skandinavskih deželah: na Holandskem je zaposlenih v pridobitnem delu samo 18 odst. žensk, v Angliji 25 odst. Nemčija izkazuje 36 odst.

Izredno visoke številke ženskega dela izkazujejo vzhodnoevropske agrarne dežele: Litva 68 odst., Rusija in Latvija po 53 odst., Bolgarija 50, Estonija 48, Poljska 45 odstotkov.

Clarkar navaja nato številke, ki pričajo o hitrem naraščanju ženskega dela v Nemčiji, kjer ženske delovne moči izpodrivajo moško delavstvo celo v kovinski industriji. Potem pa nadaljuje:

O ženskem delu bo treba resne besede, toda v ta namen bo treba zavzeti tudi resno stališče. Dvoje moramo priznati: Žena ima potrebo po udejstvovanju v gospodarstvu, in gospodarstvo želi ženskega dela. To sta veletehtni dejstvi, zaradi katerih moramo iskati pozitivne rešitve tega vprašanja. Vse prisilne odredbe, kakor prepoved ali zakonita omejitev ženskega dela morajo biti vnaprej izključene.

Današnja gospodarska stiska gotovo v veliki meri vpliva na žensko delo. Naravnost tragično je, da vedno večja brezposelnost moških mobilizira vedno nove ženske rezerve, ki skušajo najti delo in zaslužek za vzdrževanje družine, ki je brezposelni moški ne more več vzdrževati. Ravno tako učinkuje padanje mezd. Gotovo bi mnogo žensk takoj zopet opustilo pridobitno delo, ako bi se gospodarstvo poživilo in bi se plače zopet zvišale. Vendar bi pa s tem vprašanje ženskega dela še ne bilo rešeno.

Žena zahteva danes zase gospodarsko neodvisnost, delo ji pa ni samo pridobitno sredstvo, marveč poklic v pravem pomenu. Zakon in gospodinjstvo nista več edini cilj, velikokrat niti glavni cilj ne. Še smo v začetku tega razvoja, a kdo ve, če to ne postane pravilo?

Novi red v gospodarstvu — racionalizacija je ženskim težnjam po gospodarski samostojnosti odprla vrata do uresničenja. Povsodi, kjer so namestili avtomatične stroje, so prišle z njimi v obrat žene, da jim strežejo. Nedvomno je pri tem sodelovala posebna ročnost in prilagodljivost ženstva. Toda glavni razlog za nadomeščanje moških moči z ženskimi je bila cenenost ženskega dela. Ženska dela za nižjo mezdo kakor moški, to je bilo odločilno. Neenake plače izvirajo še iz predvojne dobe, ko se je ženska delovna sposobnost še podcenjevala. Danes to ne velja več; zato bi se morale plače izenačiti.

Strokovne organizacije so bile pač zamudile pravi trenotek, da bi bile izvojevale priznanje načela: Enako plačilo za enako delo. To se je že doslej bridko maščevalo. Cenena ženska moč izpodriva zlasti starejše delavstvo, ki je razmeroma najdražje. Razmere se bodo še poslabšale, ako se ne reši mezdno vprašanje za moško in žensko delo. Bati se je, da utegnejo v kritičnih gospodarskih razmerah nizke ženske mezde potegniti za seboj tudi moške plače, tako da se bodo moške mezde izenačile z ženskimi, namesto, da bi se zgodilo obratno; v najboljšem slučaju bi se utegnile srečati nekje na sredi: da bi moške nekaj padle in ženske nekaj zrasle.

Toda tudi z ureditvijo mezd vprašanje ženskega dela še ne bo rešeno. Treba bo tudi še skrajšanja delovnega časa. Naj se nihče ne moti: Brezposelnost milijonov, ki bo z leti naraščala, se ne bo dala obvladati z majhnimi zasilnimi sredstvi: s podporo, začasno zaposlitvijo itd., marveč z dalekosežnimi odločitvami, pa najsi se te odločitve ne krijejo povsem z zasebnimi interesi obratov. V gospodarstvu bo treba v bodoče računati predvsem — s človekom.

Marenberg

Zimski sport. Sneg zadnjih dni je pripomogel, da se je začel razvijati zimski sport. Preteklo nedeljo je bila večina marenberške mladine na prostem. Radostnih obrazov se je razveseljevala na saneh ali pa na smučih. A nesreča tudi pri tem razvedrilu ne počiva. Neki šoloobvezni otrok si je »za kloštrom« zlomil nogo. — Starše opozarjamo, da otrokom ne dovolijo sankanja in smučanja na cesti in čez cesto, ki pelje skozi trg.

Petdeset let bo kmalu preteklo, kar vrši tukaj službo organista g. Anton Domajnko, čigar sliko smo videli lani v marenberški številki »Ilustriranega Slovenca«. Zavedajoč se njegovega truda in njegovih žrtev za božjo čast v tukajšnjih cerkvah, mu kličemo vsi nekdanji in sedanji njegovi pevci in pevke: Bog ga naj ohrani še mnogo let!

Sport

Gorenjska zimskosportna podzveza na Jesenicah

Razpis

Smuških tekem v kombinaciji za prvenstvo Gorenjske zimskosportne podzveze, ki se bo vršilo 21. in 22. januarja v Dovjem-Mojstrani.

Smuški tek se vrši v soboto 21. januarja ob 14.30 na progi 18 km s startom in ciljem v Mojstrani. Tek se bo ocenjeval posamezno in v kombinaciji.

Skakalne tekme se vršijo v nedeljo 22. januarja ob 9 za vse verificirane tekmovalce v GZSP. Skoki se bodo ocenjevali posamezno in v kombinaciji. Ob 15 propagandno skakanje, katerega se morajo udeležiti tudi člani, verificirani v ostalih podzvezah.

Splošna določila. Tekmuje se po pravilih JZSS. Pravico udeležbe imajo vsi v GZSP verificirani člani, stari nad 18 let. Prijavnina za tekmovalca znaša 5 Din. Prijave je poslati na predpisani prijavnici do vključno 19. januarja na naslov Jože Činkovic, Jesenice, Gorenjsko. Opozarjamo, da se na zakasnele prijave in prijave brez priložene prijavnine pod nobenim pogojem ne bo oziralo. Na prijavnici je navesti, v kateri disciplini bo vsak startal. Žrebanje za vse tekme bo v četrtek 19. januarja na Jesenicah ob 20 v restavraciji g. Legata pri podzvezni seji. Tekmovalci naj bodo v Mojstrani dne 21. januarja ob 11. Ob 13 je razdelitev startnih številk in objasnitev proge ter eventuelni zdravniški pregled. Vsi tekmovalci kot ostali uživajo polovično vožnjo ter se bodo tozadevna potrdila dobila v hotelu »Triglav« v Mojstrani. Vodstvo tekme je v rokah smusko tehničnega odseka GZSP. Razglasitev rezultatov in razdelitev daril bo 22. januarja ob 16 v hotelu »Triglav«.

Darila. Prvi trije v vsaki skupini prejmejo lepa častna darila. Prvak v kombinaciji prejme poleg častnega darila še naslov »Smuški prvak GZSP v kombinaciji za sezono 1933«. Ako prejme tekmovalec že eno darilo v kombinaciji, ne more prejeti tudi daril za tek. — V slučaju kateribkoli izprememb bo vodstvo GZSP te pravočasno objavilo v dnevnem časopisju. — GZSP.

TEŽKA ATLETIKA

Težkoatletska sekcija Ilirije je preteklo nedeljo napravila svoj četrti propagandni nastop v ljubljanski okolici, in sicer na Ježici. Udeležba je bila zadovoljiva, tako da si bo polagoma tudi ta sportna panoga utrla pot med širše sloje našega naroda. Agilna ilirijanska sekcija si je nadela nalogo, da vzbudi med ljudstvom zanimanje za ta, zlasti za naše fante tako primeren sport. Vso stvar je pravilno prijela in ji samo želimo veliko uspehov. Na drugi strani bo imela pa tudi sama korist, kajti če bo osamljena in navezana samo nase, brez vsakršne konkurence, odnosno tekmovanj ne bo v nji takega življenja, kakršen je za obstoj take sekcije potreben.

Na Ježici je sekcija nastopila z 18 težkimi atleti v rokoborbi, dviganju uteži in boksu. Ob pričetku je znan dvigač in velik prijatelj te panoge telesne vzgoje g. Tone Kos obrazložil historijat tega sporta. Med posameznimi točkami dviganja pa je sproti razlagal razne poteze in sunke, da se je publika seznanila tudi s terminologijo te sportne panoge.

Pri tem propagandnem nastopu so vsi trije dvigači dosegli marko 100 kg. Najmlajši, a po telesu največji, je po kratkem treningu prvič dvignil 100 kg. Nastopili so tudi rokoborci in boksarji.

Kakor kažejo vsi ti nastopi težkih atletov, pridobiva ideja tega sporta vedno več prijateljev, ki stvari z zanimanjem sledijo. Vsekakor pa je potrebno, da si vzgojimo tudi za to sportno panogo publiko, potom kontinuitete z nastopi, ki ne bodo samo propagandnega, temveč v prvi vrsti tekmovalnega značaja.

Precejšnja ovira za razvoj te panoge je svetovna gospodarska kriza, ki je posegla tudi v sport. Dokler ne bodo imele sportne blagajne toliko denarja, da bi se mogli medsebojno angažirati z inozemstvom, toliko časa bomo težko zaznamovali kak poseben uspeh v težki atletiki. Vse dotlej pa moramo potrpeti in pridno vežbati, ker tudi za sport morajo enkrat priti lepši časi.

DRSANJE

Schäfer, olimpijski in svetovni prvak v umetnem drsanju, je tudi to leto postal avstrijski državni prvak. Pri tozadevnih tekmah, ki so se vršile 15. t. m. v St. Pöltnu, je daleko nadkriljeval svoje nasprotnike tako v obveznem, kakor v poljubnem drsanju. Dosegel je 339.64 točk, dočim jih ima drugoplasirani samo 281.53.

Naznanila

Predavanje na tehniki. V četrtek 19. januarja bo na tehniki na Mirju, Aškerčeva 11, predaval g. ing. Anton Umek o temi: »Direktno dimenzioniranje okvirnih nosilcev«. G. ing. Umek je eden najboljših konstrukterjev in je znan zlasti po modernih železobetonskih zgradbah. V izvedbah njegovih železobetonskih del je veliko popolnoma novih konstruktivnih idej, ki nam jih bo v svojem predavanju orisal. Vabimo vse gg. inženjerje kot tudi tovariše akademike. Začetek ob 20.

Zveza društev privatnih nameščencev v Ljubljani priredi drevi ob 20 v dvorani OUZD javno predavanje o najvažnejših poglavjih obrtnega zakona. Predaval bo dr. Janko Köstl. Ker so določila o delovnem razmerju trgovskih nameščencev in ostalih uradnikov zelo važna, opozarjamo na to predavanje vse privatne nameščence.

Aranžerje-trgovske sotrudnike in vse ostale interesente ponovno obveščamo, da se vrši otvoritveno predavanje prof. Šantla nepreklicno v četrtek 19. januarja točno ob 20 v dvorani »Trgovskega doma«. Predavanje bo zvezano s skioptičnimi slikami. Pridite vsi! — Društvo izložbenih aranžerjev za dravsko banovino v Ljubljani.

Sneberje-Zadobrova. Pevsko društvo ponovi v nedeljo 22. januarja ob 15 dramo »Carski sel«. Vstopnice si preskrbite pravočasno, ker se igra ne bo več ponovila. Lahko se naročajo pismeno na: »Pevsko društvo Sneberje-Zadobrova«. Sedeži po 6, 5 in 4 Din, stojišča po 3 Din.

Dolenjska v literaturi. V petek 20. januarja se bo vršilo v društvu »Krka« pri Mikliču predavanje uredника Levstikovih zbranih spisov prof. dr. Slodnjaka o »Dolenjski v literaturi«. Na to zanimivo predavanje vabimo vse člane in prijatelje »Krke«. Po predavanju godba jazz Odeona. Vstop je vsakomur prost. Brez vstopnine!

Fotoamaterji!
Povečave Vaših negativov Vam lepo in poceni napravi
fotooddelek Jugoslov. knjigarne
Ljubljana Zahtevajte cenik!

Gospodarstvo

Žrebanje državnih srečk

Pri 9. žrebanju so bile izžrebane tele serije **vojne škode:** 1941, 4189, 1103, 1249, 2356, 2833, 3193, 1434, 3197, 2842, 1735, 4185, 4452, 1857, 96, 4466, 4775, 4866, 3064 in 3390. — V kolikor ni med temi serijami celih serij za amortizacijo, se bo vršilo naknadno žrebanje.

Nadalje so bile izžrebane sledeče serije **tobačnih srečk:** 295, 1284, 1094, 1996, 1694, 1739, 2220, 2341, 2892, 2615, 2694, 2559, 2831, 2374, 3427, 3490, 3429, 3935, 3919, 3256, 3152, 3153, 3008, 4439, 4581, 4639, 5538, 5579, 5064, 5354, 5857, 6419, 6247, 6921, 6600, 6353, 6738, 6377, 7619, 7700, 7920, 7927, 7151, 7633, 7550, 7098, 8453, 8717, 8797, 8699, 8602, 8009, 8623, 8638, 8151, 9293, 9453, 9701, 9916, 2138.

Med dobitki je zadela srečka 79 serije 6108 100.000 Din, nadalje srečka 86 serija 3702.

Končno so bile izžrebane tele serije **srečk Rdečega križa:** 69, 789, 1489, 1794, 1881, 2288, 2740, 2811, 2833, 4056, 4202, 4323, 4688, 4936, 5570, 6507, 7209, 8553, 9824, 9835.

Dobitek 25.000 Din je zadela srečka št. 65 serija 4150, 1000 Din pa srečka 55 serija 3455.

Konferenca v zbornici

Dne 17. t. m. se je vršila v ljubljanski zbornici konferenca, ki se je pečala z vprašanjem zaščite vlagateljev, z deviznimi predpisi in uredbo o posredovalnem postopku. Zborniški svetnik g. Josip Lenarčič je v izčrpnem referatu utemeljeval potrebo zaščite vlagateljev v naših denarnih zavodih, ki edina more okrepiti zaupanje v naše denarništvo, katero naša denarna organizacija tako nujno potrebuje. V debati je zborniški generalni tajnik g. Mohorič s svojimi izvajanji podkrepil stališče g. Lenarčiča in predlagal, da se izvoli za formuliranje konkretnih predlogov poseben odbor, v katerega naj se pritegnejo tudi zastopniki našega denarništva. Konferenca je ta predlog soglasno osvojila.

O **deviznih predpisih** je uvedel debato glavni tajnik g. Mohorič in v svojih izvajanjih podal izčrpen pregled celega kompleksa vprašanj, ki so zvezani z deviznimi predpisi. Za njim je zborniški konzulent g. Žagar priobčil konferenci rezultat pismene ankete, katero je o tem vprašanju izvedla zbornica. V debati so posamezni interesenti, posebno gg. **Železnikar, Verovšek, Štupica, Gregorc, Medić, Stane Vidmar, Tuječ in drugi** poudarjali težave, s katerimi se bori gospodarstvo, ker ne dobiva na razpolago zadosti deviz. Po končani debati je konferenca na predlog g. Lenarčiča odkazala formuliranje konkretnih predlogov odboru, ki bo konkretiziral predloge o zaščiti vlagateljev.

O uredbi o posredovalnem postopku je poročal zborniški tajnik g. dr. Pless, nakar je zborniški svetnik g. Stane Vidmar, predsednik Društva veletrgovcev in industrijcev v Ljubljani v daljših izvajanjih dokazal potrebo, da se uredba dopolni in v gotovih smereh izpremeni. Po debati, katere so se udeležili gg. **Gregorc, Vidmar, Hrovatin in Verbič** je konferenca soglasno odobrila predloge g. Vidmarja in sklenila, da se zbornica priključi akciji Društva veletrgovcev in industrijcev za izpopolnitev uredbe o posredovanju.

Borza

Dne 17. januarja 1932.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Amsterdama, Berlina, Curiha, Londona, Prage in Trsta. Učvrstila sta se Bruselj in Pariz, dočim je Newyork popustil.

Na ljubljanski borzi je v zasebnem kliringu notiral avstrijski šiling 9—9.25, na zagrebški borzi pa je bil slabejši in je notiral 9.025—9.125. Zaključenih je bilo 25.000 šil. po 9.05—9.10. Grški boni so nadalje notirali v Zagrebu 34 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2312.07—2323.43, Berlin 1365.69—1376.49, Bruselj 798.02—801.96, Curih 1108.35—1113.85, London 192.92—194.52, Newyork 5734.64—5762.90, Pariz 224.78-225.90, Praga 170.45—171.31, Trst 294.35—296.75.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 51.454 Din.

Curih. Pariz 20.28125, London 17.445, Newyork 519.25, Bruselj 71.975, Milan 26.585, Madrid 42.475, Amsterdam 208.60, Berlin 123.40, Dunaj 73 (60.60), Stockholm 94.90, Oslo 89.30, Kopenhagen 86.80, Sofija 3.76, Praga 15.38, Varšava 58.15, Atene 2.75, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.085.

Vrednostni papirji

Tudi danes je bila tendenca za vojno škodo slabejša, dočim se dolarski papirji drže dobro. Promet je bil v Zagrebu slab, saj ni prišlo do nobenih zaključkov v vojni škodi, v Belgradu pa je bila vojna škoda zaključena le za februarski termin. Na zagrebški borzi je bilo zaključeno: begl. obveznice 50.000, 8% Blerovo posojilo 2000 dol. in 7% Blerovo posojilo 1000 dol.

Ljubljana. 7% invest. pos. 44—45, vojna škoda 202—206, 8% Bler. pos. 41—42, 7% Bler. pos. 37—38, Trboveljska 175 bl.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 44—45, agrarji 22.50—24 (22), vojna škoda 202—206, 2. 196—200, 6% begl. obv. 30—32.50, 8% Bler. pos. 41—42.50 (41, 42), 7% Bler. pos. 37.50—38.50 (38), 7% pos. DHB 42 den. — Delnice: Priv. agrarna banka 218—223, Šečerana Osjek 165 bl., Impeks 50 den., Isis 30 bl., Trboveljska 165—180.

Belgrad. Narod. banka 3800 den. (3900), Priv. agrar. banka 220—222 (223), 7% inv. pos. 47 bl. agrarji 25 bl., vojna škoda 204 bl., 2. 193—195 (195, 194), 6% begl. obv. 32—32.50 (32), 7% Bler. pos. 36—38, 7% pos. DHB 42 den.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 67.90, Aussiger Chemische 127.75, Alpine 12.80, Trboveljska 20.60, Leykam 1.20, Rima Murany 22.10.

Žitni trg

Za koruzo je postalo povpraševanje prav znatno, dovozov pa ni in je ponudba minimalna, da skoro lahko rečemo da je ni. Cene so čvrste iste notacije kot včeraj. Tudi za termine je interesa, vendar brez ponudbe. Tudi pšenica je nadalje čvrsta, saj je prav majhna ponudba. V splošnem vlada v poslu radi pomanjkanja blaga mrtvilo.

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad 200—205, okol. Sombor 197.50—202.50, bač. sred., gor., poliska 200—205, srem. 200—205, bač. ladja Tisa 202.50—207.50, južban. in gorban. 195—200, ječmen bač., srem. 64-65 kg 95—100, pomladni 66-67 kg 105—110, koruza bač., srem., gar. 60—62, za marec, april, maj 75—80, ban. gar. 58—66, bač., srem. sušena 67.50—70, ban. sušena 63—66, otrobi bač., sr. v juta vrečah 62.50—67.50, ban. 49—54. Ostalo neizpremenjeno. Tendenca vzdržana. Promet: 51 vagonov.

Sombor. Ječmen bač., srem. 63-64 kg 92—94, koruza bač. žel. promptna 59—61, za marec, april, maj 75—80, suš. 65—68, Donava in Tisa šlep 70—72, moka bač., ban. 0g, 0gg 315—330, 2. 295—310, 5. 275—295, 6. 225—240, 7. 160—170, 8. 85—87.50, otrobi bač. pšenični 60—62. Ostalo neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet: 49 vagonov.

V kinu in gledališču
ste, kakor povsod, kjer se zbirajo ljudje, v nevarnosti, da ulovite gripo. Varujte se pred njo s
Panflavin-PASTILKAMI

BAYER
Dovoljeno od Min. socijalne pol. in narodnega zdravja S. št. 15051 od 26. 8. 1932.

Budimpešta. Tendenca slaba. Promet srednji. Pšenica marec 13.42—13.58, zaklj. 13.42—13.43, maj 13.80—13.98, zaklj. 13.81—13.82, rž marec 7.05—7.23, zaklj. 7.05—7.06, maj 7.40, koruza maj 7.70—7.82, zaklj. 7.70—7.72, julij 8.22—8.23, zaklj. 8.15—8.23.

Chicago. Pšenica marec 46.875, maj 46.875, julij 47.75, koruza marec 26, maj 27.50, julij 28.75, oves marec 17, maj 17.125, rž marec 24.625.

Winnipeg. Pšenica januar 44.875, maj 45.50, julij 47.

Živina

Dunajski prašiči sejem. (Poročilo tvrdke Ed. Saborsky & Co., Dunaj.) Pripeljanih je bilo 5751 pršutarjev in 3922 špeharjev, iz Jugoslavije 161 pršutarjev in 2201 špehar, na kontumačnem trgu pa je bilo 540 pršutarjev in 2537 špeharjev. Cene: špeharji najboljši 1.44, I. 1.40—1.42, II. 1.35—1.38, kmetski 1.25—1.40, pršutarji 1.30—1.55, najboljši 1.70—1.75. Tendenca: prvovrstni špeharji so bili za 5 grošev cenejši, drugovrstni so slabo držali ceno. Pršutarji so se pocenili za 5 grošev. Vse razprodano.

Hmelj

Pri nas za starejše letnike ni povpraševanja, pač pa trajno za letnik 1933 v predprodaji po 20 do 25 Din. Površina nasadov bo v tekočem letu v Savinjski dolini le malo izpremenjena. **V Vojvodini** je nekaj zanimanja za starejše letnike po 4 Din za kg, vendar do kupčije ne pride; za letnik 1933 v predprodaji ni povpraševanja. Že jeseni je bilo na novo zasajeno ca. 80 oralov hmelja, računa pa se, da se bodo spomladi nasadi razširili z lanskih 1150 oralov na 2000 oralov. **Na Češkoslovaškem** je za žateški pridelek 1932 še vedno precej zanimanja, predvsem za inozemski račun. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene in notira žateški hmelj 30—52 Din, hmelj ostalih čeških provenience pa 20—39 Din za kg. **V Nemčiji** se nade na živahnejšo kupčijo po novem letu niso izpolnile, temveč je zanimanja in povpraševanja še manj kot preje. Zato tudi cene polagoma nazadujejo in doseže hallertauski hmelj zadnji čas le še 65—69 Din, gorski pa 50—58 Din za kg. **V Franciji je postala kupčija zopet nekoliko živahnejša** in se plačuje za pridelek 1932 v Alzaciji do 52 Din, za pridelek 1931 pa 20—26 Din za kg. **Na Poljskem** je položaj neizpremenjeno miren. **V Belgiji** je tržišče mirno, nominelno pa notira Poperanghe 1932 neizpremenjeno 28—29 Din za kg, letnik 1933 v predprodaji pa prav toliko. **V Angliji** traja dobra kupčija dalje in so tudi cene ostale neizpremenjene. **V Ameriki je položaj neizpremenjeno miren** in čaka vse odločitve glede prohibicije. Zanimanja in prometa skoro ni več in zato tudi le nominelno letnik 1932 notira 44—52 Din, 1931. letnik 37—44 Din, starejši letniki pa 14—28 Din za kg. Vse cene na inozemskih tržiščih so preračunane po pariteti v Curihu.

Radio

Program Radio-Ljubljana:

Sreda, 18. januarja: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Otroški kotiček (gdč. Vencajzova) — 18.00 Salonski kvintet; Verdijeva ura — 19.00 Ruščina (dr. Preobraženski) — 19.30 Literarna ura: Miran Jarc »Novo mesto« — 20.00 Prenos opere iz Zagreba: Strižено, košeno (Baranovič) — 22.30 Čas, poročila.

Cetrtek, 19. jan.: 12.15 Radio kvartet — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas Radio kvartet, borza — 17.30 Ura angleške glasbe, salonski kvintet — 18.30 Italijanščina (dr. St. Leben) — 19.00 Skrivnosti krvi (prof Pengov) — 19.30 Pogovor s poslušalci (prof. Niko Kuret) — 20.00 Vojaška godba 21.00 Pevski oktet »Ljubljanskega Zvona«: Staroslovenske bož. nar. pesmi — 21.30 Vojaška godba — 22.30 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi:

Četrtek, 19. januarja:

Zagreb: 20.00 Koncertni večer — **Breslau:** 19.30 »Tango ob polnoči« operета. — **Milano:** 21.00 Operni prenos. — **Brno:** 20.00 Večerni koncert. — 22.10 Praga. — **Barcelona:** 21.05 Operni prenos. — **London:** 19.35 Koncert orkestra kraljeve garde — 20.30 Večerni koncert. — **Bukarešt:** 19.40 Operni večer. — **Suisse Romande:** 20.45 Radio orkester. **Berlin:** 19.40 Zabavna glasba. — **Belgrad:** 20.00 Prenos iz Ljubljane. — **Rim:** 20.45 Simfonični koncert. — **Beromünster:** 19.30 »Tannhäuser«, opera. **Langenberg:** 20.30 »Ariadna na Naxosu«, opera. **Praga:** 19.40 Popevke. — **Dunaj:** 20.50 Melodrama. **Budapest:** 20.45 Poljudna glasba. — **Varšava:** 20.00 Večerni koncert.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Sreda, 18. jan.: CARJEVIČ ALEKSEJ. Red Sreda
Četrtek, 19. jan: VODA. Red C.
Petek, 20. jan.: Zaprto.

OPERA

Začetek ob 20

Sreda, 18. jan.: NIŽAVA. Red A.
Četrtek, 19. jan.: ADEL IN MARA. Red B.
Petek, 20. jan.: Zaprto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

cene. Ab. C.

Sreda, 18. jan.: Zaprto.
Četrtek, 19. jan.: ob 20: »SPREOBRNITEV FERDINANDA PIŠTORE«. Prvič v sezoni.
Petek, 20. jan.: Zaprto.
Sobota, 21. jan. ob 20: CELJSKI GROFJE. Delavska predstava. Znižane cene.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mizar

vojaščine prost, s pred kratkim položenim mojstrskim izpitom, želi primernega zaposlenja. Naslov v upravi »Slovenca« št. 622. (a)

Vajenci

Učenko

sprejmem takoj v trgovino z mešanim blagom na deželi. - Naslov v upravi »Slovenca« pod 245. (v)

Službe dobe

Kuharica

ali gospodinja, ki bi v resnici znala dobro in varčno gospodinjiti in ima dobro srce za otroke, se takoj sprejme. Plača po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« št. 647. (b)

Pouk

Prikrojevalni tečaj

za

damska in moška oblačila

se prične 30. I. do 18. II. V poštev pridejo **osobito vse spremembe in novosti, ki jih zahteva moda.**

Natančnejša pojasnila daje lastnik konc. strok. šole

TEODOR KUNC

Ljubljana, Sv. Petra 4/II.

Pismenim vprašanjem je priložiti 2 Din v znamkah. Krojni vzorci se izvršujejo po meri.

Šoferska šola E. Čeh

(bivša Čamernikova šoferska šola)

Ljubljana, Dunajska c. 38

Šola za poklicne šoferje in amaterje. Prospekti in pojasnila zastonj in franko.

Naročajte SLOVENCA najcenejši slovenski dnevnik

Denar

Starejši osebi,

ki nima pravega doma, dam dosmrtno in mirno življenje pri dobri družini, če ima hranilno knjižico z večjo gotovino. Vzamem jo tudi na posest ali vknjižbo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mirno življenje« št. 648 Maribor. (d)

Vložne knjižice

kupite ali prodaste najbolje pri Komand. družbi M. JANKOLE, Ljubljana, Selenburgova ulica 6, II. Telefon 30-52. (d)

Iščem lastnika

vloge banovinske knjižice za rentabilno transakcijo. Oglasite se v Posredovalnici, Wolfova 1. (d)

Lastniki hran. knjižic,

pozor! Večje rentabilno podjetje s stalnimi dnevnimi dohodki v gotovini prevzame večje vloge le od prvovrstnih denarnih zavodov proti mesečnemu ali tedenskemu odplačevanju eventuelno tudi soudeležbi. Ponudbe pod »800.000 Din« 623 na upravo »Slovenca«. (d)

Razno

List »Živalca«

je izšel. — Naroča se v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 60. (r)

Dijaki

Dijake

sprejmem na stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 600. (D)

Ženitbe

V svrho ženitve

se želim seznaniti z vdovo brez otrok, od 38 do 45 let, trgovko ali gostilničarko. Naslov v upravi »Slovenca« št. 621. (ž)

Stanovanja

IŠČEJO:

Stanovanje

dvosobno s pritiklinami iščem za marec ali april. Ponudbe s ceno na upravo »Slov.« pod »Vesten plačnik z otroci«. (c)

ODDAJO:

Stanovanje

z eno sobo in kuhinjo se odda s 1. februarjem. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 631. (č)

Opremljeno sobo

s prostim vhodom, snažno in svetlo, v središču mesta, se odda enemu ali dvema stalnima gospodoma ali gospodičnama. Naslov pove uprava »Slov.« pod »Soba«. (s)

Vnajem

ODDAJO:

Pekarna na deželi

z inventarjem — se takoj ugodno odda za daljšo dobo v najem. Potrebno nekaj kapitala. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 620. (n)

Čitajte in širite »Slovenca«!

Pohištvo

Mizarstvo

Josip Goljar, Gosposvetska c. 13. Spalnice 2100 Din, kuhinje 950 Din, izdeluje po lastnih in po danih načrtih, sprejema popravila po nizki ceni. (š)

Naprodaj spalnici

brstova — češnjeva, boljše delo, po 11 komadov, 5660 in 5990 Din. Martinec, Ljubljana, Prule 8. (š)

Glasba

Klavirji

pianini, harmoniji, se strokovnjaško popravljajo in najčistejše uglašujejo. — Tvornica klavirjev Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva 5. (g)

Posestva

Droben oglas v »Slovencu« posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Več parcel

imam naprodaj v Vodmatu, Zeleni jami in na Selu. Vzamem tudi vložne knjižice Mestne, Ljudske in Kmečke hranilnice. — J. Oražem, Moste, Predovičeva ulica 5. (p)

Kupimo

Kože divjačine

veveric in domačih zajcev, bele barve, kupuje: Rot, krznar, Ljubljana, Mestni trg. (k)

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje **RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36,** vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Ročni stroj

za stiskanje mila (Handspindelpresse), rabljen — dobro ohranjen, kupimo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 619. (k)

Cunje

tekstilne odpadke, krojaške odrezke, ovčjo volno kupuje

ARBEITER

Maribor, Dravska c. št. 15

Prodamo

Če avto svoj stari prodajaš al' motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenčev najmanjš' inserat

Usnjati izdelki

ročne torbice, kovčke, listnice denarnice, gamaše, nahrbtnike itd. priporoča Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. (l)

Puhasto perje

15 Din, čohano 32 Din, puh 140 Din kg, ter **volno in žimo** za madrace prodaja izredno poceni Šega, Wolfova 12, dvorišče. (l)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah za stroino pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Črne suknje

najboljši nakup. - Anton Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (l)

Krasne sani

štirisedežne, dvovprežne, popolnoma obnovljene in novo lakirane, v zeleni in rdeči barvi, se zelo ugodno prodajo. Ogleda se pri Martin Mal, Domžale. (l)

Dva vagona paralel

žagane, suhe bukovine naprodaj. Parna žaga Martinec, Škofljica. m³ 300. 1

Odpadke od žage

dobro osušene, kratko žagane

10 % ceneje, dokler traja zaloga

prodaja v vsaki množini **Ivan Šiška — Metelkova ulica 4.**

Obrt

Debele

luskinasteotrobe

kupite najcenejše pri tvrdki

A. VOLK, LJUBLJANA

Resiteva cesta 24.

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne **dr. G. Piccolija v Ljubljani** se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN

Ljubljana, Stari trg št. 32

Čas je zlato pa tudi dobra reklama v SLOVENCU

Zavese, posteljna pregrinjala

namizne prte, prtiče itd., krasno vezene in po nizkih cenah dobite pri

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

(poleg hotela Štrukelj)

Vezenje oprem za neveste, monogrami, gumbnice, entlanje, ažuriranje in predtiskanje.

Velika izbira predtiskanih ženskih ročnih del.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

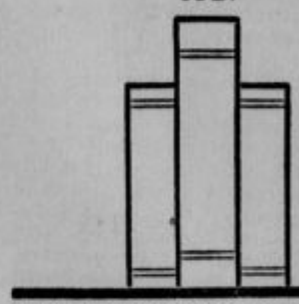

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

II. NADSTROPJE

Oblastveno dovoljena razprodaja

vse vrste manufakturnega blaga izpod nabavne cene pri

Oblačilnici „Ilirija“

Mestni trg 17/I, Ljubljana

Zahvala

V naši težki boli vsled izgube našega srčno ljubljenega soproga, sina, brata, strica, svaka, gospoda

Ludvika Gerkmana ml.

sina trgovca in posestnika

ki nas je nenadoma zapustil v svoji najlepši dobi 33 let, izrekamo iskreno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, kakor tudi čč. duhovščini, pevskemu društvu »Krakovo-Trnovo« za v srce segajoče žalostinke, gg. tovarnarjem, trgovcem in sploh vsem, ki so našega ljubljenega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Prav posebna zahvala vsem darovalcem prekrasnega cvetja in vsem, ki delijo našo bol. Prosimo, ohranite to plemenito dušo v najlepšem spominu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala 20. januarja v cerkvi sv. Jakoba ob 7 zjutraj.

Ljubljana-Šiška, dne 17. januarja 1933.

Globoko žalujoči ostali.

»Ljudska knjižnica«: 12 založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek: IZROD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din — 30 zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din — 31 zvezek Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami) 24 Din, vez. 32 Din — 32 zvezek Reimmich, ZAGORSKI ZVONOVI. — Slavič, NA SINAJ 30 Din, vez. 42 Din — 33 zvezek: Brackel, CIRKUŠKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din, vez. 42 Din. — 35 zvezek: Brackel, CIRKUŠKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din.

P. C. Wren:

Lepi Mihael 14

»Gospod major,« je nenadno vzkliknil St. André. »Trobentač seveda ni ušel. Umoril je podčastnika in se skril. On je bil tisti, ki je odstranil oba mrtveca, ko se je spet znašel samega. Mogoče ga je prešinila misel, da bi odstranil bajonet in spremenil rano v rano, nastalo po krogli. Ko se je pa domislil, da ste vi že videli mrtveca in mogoče opazili bajonet, je sklenil zažgati trdnjavo, zažgati vse dokaze in se v zmedi požara povrniti k moštvu. Lahko bi prisegel, da ga je nekdo udaril od zadaj po glavi in da se je zavedel potem o pravem času, da je mogel uiti plamenu.«

»To bi bilo mogoče, poročnik,« sem mu pritrdil, »toda zakaj se ni povrnil v splošni zmedi s kakšno izmišljeno bajko?«

»Da — vidite, to je domneva. Recimo, da ga je podčastnik ustrelil in ranil tako hudo, da ni mogel dokončati svoje namere. Da je oslabel zaradi izgube krvi in žalostno končal v plamenih, ki jih je bil sam zanetil. Zares, to bi bil krasen primer poetske pravičnosti.«

»Izborno,« sem priznal. »Toda edina napaka v tej lepi domnevi je v tem, da bi bili mi slišali ta strel — kakor bi bili morali slišati puškin strel, ako bi bil trobentač ustrelil s puško!«

»Resnica,« je priznal St. André nekoliko pobit. »Mož je torej moral biti blazen. Storil je vse, kar je bilo storjeno, in se je potem umoril ali je živ zgorel.«

Opustila sva ugibanje. Naravno, da sva bila oba do smrti izmučena in prepotrebna spanja, ki sva se mu nato predala.

Ko sem jezdil nazaj v Tokotu z viškom mrzlice, se mi je ob vsakem kamelinem koraku ponovilo vprašanje: Kdo je umoril poveljnika in zakaj, zakaj, zakaj?

In zasačil sem se, da sem glasno ponavljal to vprašanje.

»Kako dolgo je že tega, odkar ste zadnjič slišali o lady Brandonovi?« je vprašal George Lawrence nekega prekrasnega, osvežujočega jutra, ko je »Appam« ponosno plula skozi Biscayski zaliv.

»O, leta in leta,« se je glasil odgovor. »Bil sem tedaj na predzadnjem dopustu ves teden v Brandonu. Sedaj je mogoče šest ali sedem let tega. Po tistem obisku nisem pisal drugega, kakor par vrstic zahvale... Ali si vidva redno dopisujeta?«

»Hm, ne. Ne morem reči redno,« je odgovoril Lawrence. »Ali posetite v tem dopustu tudi Brandon Abbas?« je dostavil s slabo ponarejenim zehanjem.

»Čutim, da bi moral iti in nesti s seboj tisto neverjetno listino, pa se to prav nič ne strinja z mojimi načrti. Mogel bi ji jo poslati po pošti, toda to bi zahtevalo vražje dolgo pismo z razjasnjevanji, jaz pa mrzim pisanje pisem bolj kot le kaj.«

»Vzamem jo jaz, ako vam je všeč,« je dejal Lawrence. »Prihodnji teden bom v bližini Brandon Abbasa. In ker poznam Mihaela Gestea, priznam, da sem na stvar zelo radoveden.«

»Izvrstno, moj dragi! To mi bo prihranilo pisanje milje dolgega pisma in lady Brandon si ne bo mogla misliti, da sem to zadevo omalovaževal. Vi ji poveste vse, kar sem vam bil povedal.«

»Prav,« je pritrdil Lawrence. »Razume se, da ‚Beau‘ Geste nikdar ni ukradel safirja ali kaj drugega. Seveda pa mora priti listina v njene roke, ker je njeno ime omenjeno v njej.«

»In ako je bil dragulj res ukraden, bo papir neprecenljiv za poizvedovanje.«

»Najbrže bo prva oseba, ki jo srečam, ‚Beau‘ Geste sam in morda bom še isti večer videl ‚Blue Water‘.«

»Brez dvoma, George,« je pritrdil de Beaujolais in pristavil: »Ali poznate pisavo Mihaela Gestea?«

»Ne. Kolikor vem, je še nisem videl,« se je glasil odgovor. »Zakaj vprašujete, Pa ne mislite menda, da je ‚Beau‘ Geste napisal tisti list?«

»Jaz sploh več ne mislim, prijatelj,« je dejal de Beaujolais. »Vsekakor bom odprl vaše prvo pismo s precejšnjo napetostjo, kajti izkazalo se bo, ali je »Blue Water‘ ukraden ali ne. Na vsak način je zelo čudno, da ste našli papir v roki mrtveca v Zinderneufu. Če je dragulj ukraden, bo papir imel neprecenljivo vrednost, — sicer seveda le teoretsko.«

»Bojim se le, da ne bo mnogo pripomogel k najdbi dragulja. Vse kaže, kakor da so končali tat in dragulj in zgodba v gorečem Zinderneufu,« je menil Lawrence.

»Križ božji! Na to nisem bil pomislil. Najlepši in največji safir sveta, vreden tri četrt milijona frankov, leži morda ta hip med ogorki in razvalinami Zinderneufa!« je dejal de Beaujolais.

»Čudno, da niso časopisi nič pisali o stvari, George,« je premišljal de Beaujolais.

»Prav res,« je priznal Lawrence. »Prav gotovo bi bil moral to opaziti, ker prav vestno čitam angleške časopise.«

»Bržda ta vražji kamen sploh ni bil ukraden,« je še dostavil Lawrence.

»Bo že tako,« je rekel prijatelj. »Vendar pa je zelo mogoče, da je lady Brandon vso zadevo zamolčala.«

In spet sta opustila pogovor o tej zagonetki.

Ko sta se v Londonu poslovila, je major de Beaujolais izročil tisto listino Georgeu Lawrenceu, ki mu je obljubil, da jo odda in da mu bo sporočil, kako se bo vsa stvar razvijala.

Drugo poglavje.

V Brandon Abbasu.

Ko se je George Lawrence v avtu vozil po deželni cesti, ki je vodila do parka v Brandon Abbasu, mu je bilo srce kakor kakemu mladeniču, ki gre na svoj prvi sestanek.

Ako bi se bila poročila z njim pred četrt stoletjem, ko je bila še preprosta, a zelo lepa Patricija Rivers, bi jo najbrže še vedno imel rad, a malo verjetno je, da bi bil še vedno vanjo zaljubljen.

Ker ga je pa takrat odslovila, ni nehal biti zaljubljen vanjo, in mož, kakršen je bil, je poiskal uteho svoji srčni boli v delu v osrednji Afriki.

Avto je sedaj zavil v hrastov drevored. In tedaj se je Lawrence pričel tresti — in njegovo ožgano lice je prebledelo od razburjenja. Slekel je rokavico, si jo zopet nataknil, si popravljal samoveznico in si vlekel brke.

Voz se je ustavil pred gostoljubno odprtimi vrati poslopja. S praga je motril Lawrence vežo z dragocenimi opaži, ki mu je še vedno bila v dobrem spominu. Oči so mu preletele blesteče se stene in tla. In skoro dobrohotno je pokimal obema viteškima opravama, ki sta stali na vsaki strani vhoda.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.